

EGZAMIN MATURALNY

JĘZYK ANGIELSKI

Poziom rozszerzony

ZBIÓR ZADAŃ

Materiały pomocnicze dla uczniów i nauczycieli

Centralna Komisja Egzaminacyjna

2015

Publikacja opracowana przez zespół koordynowany przez **Joannę Berej** i **Ilonę Gąsiorkiewicz-Kozłowską**, działający w ramach projektu *Budowa banków zadań* realizowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną pod kierunkiem Janiny Grzegorek.

Autorzy

Dorota Banaś
Danuta Gumowska
Wojciech Jastrzębski
Marcin Paśnikowski
Agnieszka Paździor (kierownik zespołu przedmiotowego)
Grzegorz Przybylski
Anna Tracz-Kowalska
Joanna Wieruszewska

Komentatorzy

Lucy Bindulska
prof. dr hab. Romuald Gozdawa-Gołębiowski
Barbara Michalec

Opracowanie redakcyjne

Dorota Borkowska

Redaktor naczelny

Julia Konkołowicz-Pniewska

Zbiory zadań opracowano w ramach projektu *Budowa banków zadań*,
Działanie 3.2 Rozwój systemu egzaminów zewnętrznych,
Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty,
Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Rozumienie ze słuchu.....	5
1.1. Zadania wielokrotnego wyboru	5
1.2. Zadania na dobieranie.....	16
2. Rozumienie tekstów pisanych	20
2.1. Zadania na dobieranie.....	20
2.2. Zadania wielokrotnego wyboru	30
3. Znajomość środków językowych	42
3.1. Zadania wielokrotnego wyboru	42
3.2. Zadania krótkiej odpowiedzi	47
4. Wypowiedź pisemna	53
4.1. Artykuł.....	53
4.2. Rozprawka	54
4.3. List formalny	56
5. Transkrypcje tekstów do słuchania.....	57
6. Rozwiązania i komentarze do zadań	66
7. Wykaz umiejętności ogólnych i szczegółowych sprawdzanych zadaniami	85

Wprowadzenie

Prezentowany zbiór zadań z języka angielskiego jest adresowany przede wszystkim do uczniów szkół ponadgimnazjalnych przygotowujących się do egzaminu maturalnego w nowej formule. Zbiór został przygotowany tak, aby można było z niego korzystać zarówno podczas samodzielnej pracy w domu, jak i na lekcjach pod kierunkiem nauczyciela.

Zbiór, odwołując się do wymagań *Podstawy programowej* i struktury arkusza egzaminacyjnego z języka obcego, zawiera starannie dobrane zadania zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, materiału źródłowego oraz formy testowania.

Forma testowania, czyli typy zadań, kształtuje strukturę arkusza egzaminacyjnego. Stąd to właśnie typy zadań stanowią w zbiorze podrozdziały w ramach rozdziałów poświęconych poszczególnym sprawnościom językowym.

Zbiór składa się z siedmiu rozdziałów, z których cztery pierwsze zawierają zadania testujące rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych i umiejętność tworzenia własnych wypowiedzi pisemnych. W tych rozdziałach uczniowie i nauczyciele znajdą 40 zadań.

Następne rozdziały to transkrypcje do zadań oraz rozwiązania zadań wraz z komentarzami. W ostatnim zaś rozdziale przedstawiono wykaz wymagań ogólnych i szczegółowych *Podstawy programowej*, na podstawie których zbudowano zadania.

Cechą szczególną publikacji jest obudowa zadań. Każdy typ zadania w poszczególnych podrozdziałach został poprzedzony wskazówkami ogólnymi, dotyczącymi sposobu jego rozwiązania.

Pierwsze zadania z serii zadań danego typu zawierają szczegółowe wskazówki odnoszące się do treści konkretnego zadania. Ten materiał ćwiczeniowy może stanowić dla ucznia samouczek lub służyć nauczycielowi jako pomoc w kształtowaniu u swoich podopiecznych strategii rozwiązywania zadań.

Kolejne zadania w każdym podrozdziale przeznaczone są do samodzielnego rozwiązania. Przygotowano do nich komentarze, dzięki którym uczeń może sprawdzić, czy jego tok rozumowania w poszukiwaniu poprawnej odpowiedzi był słuszny i czy w sposób właściwy odrzucił rozwiązania niepoprawne. Komentarze do zadań znajdują się w rozdziale z rozwiązaniami.

W celu odróżnienia zadań ze wskazówkami od tych do samodzielnego rozwiązania wskazówki zostały umieszczone w polach tekstowych na szarym tle.

Proponowany w zbiorze układ zadań, dzięki wskazówkom, pozwala nabyć umiejętność analizy tekstu, a następnie wykorzystać ją w zadaniach przeznaczonych do samodzielnego rozwiązania. Kształtowanie umiejętności analizy informacji w tekście i zadaniach jest niezwykle ważne, ponieważ przyczynia się do świadomego, a nie przypadkowego wyboru odpowiedzi.

Podejmowanie przemyślanych decyzji okaże się istotne dla przyszłych absolwentów również w różnych sferach ich dorosłego życia. Życzymy im wszystkim wytrwałości w rozwijaniu umiejętności językowych i satysfakcji z sukcesu, jakim będzie swobodne komunikowanie się w świecie bez granic.

1. Rozumienie ze słuchu

Umiejętność rozumienia tekstów ze słuchu sprawdzana jest na egzaminie za pomocą zadań zamkniętych typu dobieranie i wielokrotny wybór. Zadania mogą być oparte na jednym tekście albo na kilku. W niektórych zadaniach teksty połączone są wspólnym tematem, w innych każdy tekst dotyczy innego tematu z podstawy programowej.

1.1. Zadania wielokrotnego wyboru

- Zapoznasz się z trzema wypowiedziami (dialogami i monologami) o różnej tematyce. Na egzaminie każda wypowiedź będzie odtworzona dwukrotnie. Do każdej wypowiedzi sformułowane jest jedno zadanie z trzema opcjami odpowiedzi.
- Czytając zadania, zwróć uwagę na to, jak są one sformułowane: czy dotyczą ogólnego sensu tekstu czy określenia celu mówiącego, może wskazania, kto jest mówiącym lub do kogo kieruje swoją wypowiedź. Jedno z zadań może dotyczyć odróżniania faktów od opinii.
- W ustaleniu, kim jest wypowiadająca się osoba lub do kogo się zwraca, pomoże Ci zrozumienie zwrotów, którymi ta osoba się posługuje. Jeśli nie zauważysz charakterystycznych zwrotów, spróbuj skupić się na zawartości treściowej wypowiedzi, z której będzie wynikało, kto mówi. W ustaleniu, gdzie ta osoba się znajduje, pomogą informacje na temat wyglądu lub przeznaczenia miejsca albo czynności ludzi, którzy w nim przebywają.
- Jeśli masz określić ogólny sens całego tekstu, zastanów się, które z proponowanych w zadaniu rozwiązań podsumowuje tekst lub w jakiś sposób go streszcza.
- Cel wypowiedzi pomogą Ci określić użyte przez autora czasowniki, np. wyjaśniać, radzić, ostrzegać, skarżyć się, zapraszać, zachęcać, krytykować.
- Rozpoznając, czy dane zdanie jest faktem czy opinią, pamiętaj, że musisz to zrobić, odnosząc się do treści tekstu, a nie swojej wiedzy ogólnej. Fakt to prawda obiektywna, a opinia to pogląd subiektywny. Jeśli osoba mówiąca przedstawia coś jako realny, naukowo lub statystycznie potwierdzony, zweryfikowany stan rzeczy, należy uznać, że jest to fakt. W przypadku zadań wymagających wskazania opinii pomocne będą występujące w tekście wyrażenia, np. *To my mind; In my view*.
- Zapoznaj się z tekstami od początku do końca, nawet jeżeli wydaje Ci się już po pierwszych słowach, że znasz poprawną odpowiedź. Nie opieraj się na pojedynczych, wyrwanych z kontekstu słowach, należy zawsze rozważać fragment lub całość wypowiedzi.
- Spróbuj wstępnie zaznaczyć swoje odpowiedzi już podczas pierwszego zapoznawania się z tekstami. Podczas drugiego będziesz mógł się upewnić, czy Twoje odpowiedzi są poprawne.
- Jeśli masz wątpliwości, którą opcję wybrać, wyklucz te odpowiedzi, które na pewno nie są poprawne. Wtedy łatwiej będzie Ci podjąć decyzję.

Zadanie 1.

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B albo C.

Tekst 1.

1.1. Which of the following is stated in the text as **an opinion**, not a fact?

- A. Only London schools have managed to narrow the performance gap between different groups.
- B. GCSE results in London have improved due to the good performance of newcomers' children.
- C. London's pupils failed to achieve high exam scores in the past.

Wskazówki do rozwiązania zadania

Znajdź w tekście fragment, w którym rozmówcy mówią o zniwelowaniu różnic w wynikach osiągniętych przez uczniów w londyńskich szkołach.

Czy możesz znaleźć w tekście informacje o tym, że wyniki egzaminów w londyńskich szkołach poprawiły się dzięki wysokim osiągnięciom dzieci imigrantów?

Gdzie w tekście jest mowa o niezadawalających wynikach londyńskich uczniów osiągniętych w przeszłości?

Czy w wyszukanych przez Ciebie fragmentach podawane są wyniki badań lub dane statystyczne wskazujące na to, że są to fakty? Czy też pojawiają się zwroty takie jak *It seems to me, I think, Apparently, It is believed,* itp., które sugerują, że są to opinie?

Transkrypcja

Woman: According to a Financial Times study, after years of coping with poor exam results, London state schools are now the best in England. With us in the studio is Chris Cook, the education correspondent, who will tell us what has led to such a remarkable improvement.

Man: Yes, we analysed 3.5 million children's exam results from the last six years. It turns out that London pupils did better in five GCSEs than pupils from other regions. Analysts from the National Pupil Database discovered that during the six-year period the performance gap between richer and poorer pupils has narrowed in London – a change that hasn't been mirrored elsewhere in England.

Woman: What has caused such an improvement?

Man: The data is still being analysed, but it seems to me that the answer, in fact, lies in the ethnic background of London's pupils. Apparently, there is higher pupil aspiration and ambition among the children of immigrants. We've also discovered...

Tekst 2.**1.2. The announcement is addressed to people who**

- A. are stranded on a station in Perth.
- B. have just reached Perth.
- C. are on a train heading for Perth.

→ Czy w tekście znajdują się jakieś wyrażenia świadczące o tym, że słuchający go ludzie znajdują się na stacji w Perth?

→ Czy możesz wskazać wyrażenia sugerujące, że odbiorcą tekstu są osoby, które dotarły już do Perth?

→ Znajdź wyrażenia wskazujące na to, że osoby, do których skierowany jest komunikat podróżują pociągiem.

Transkrypcja

Due to severe snowstorms in northern Scotland, our service from London King's Cross to Inverness will terminate at Perth today. A replacement bus service has been arranged between Perth and Inverness. However, should the weather conditions in the area deteriorate, this service cannot be guaranteed. All passengers are advised to check the timetables once we reach Perth, as low overnight temperatures may lead to further disruption. After our next stop, which is scheduled in 20 minutes, we will provide you with updated information.

adapted from www.telegraph.co.uk

Tekst 3.**1.3. What is the man doing?**

- A. enumerating the financial benefits of being an inventor
- B. offering useful tips for hopeful inventors
- C. discussing legal procedures restricting inventors

→ Znajdź w tekście fragment mówiący o korzyściach płynących z bycia wynalazcą. Czy rozmówcy dyskutują na temat korzyści finansowych?

→ Czy w tekście są wskazówki dla początkujących wynalazców?

→ Czy rozmówcy omawiają jakieś procedury prawne, które mogą ograniczać wynalazców?

Transkrypcja

Woman: Imagine you've come up with a brilliant idea that will modernize the world of technology. And now you want to secure your rights as an inventor. What do you have to do?

Man: First, check that nobody has invented it before you, so that you will be able to benefit from exploiting a niche in the market. Make sure you don't restrict your search to just a few websites and carry out thorough research on the Internet. If nothing similar to your idea turns up, go to the Patent Office. After quite a simple procedure, you can protect your intellectual property rights by preventing anyone else from illegally using, selling, importing or redesigning your invention for up to 20 years.

adapted from <http://news.bbc.co.uk>

Poprawne rozwiązania

1.1.	B
1.2.	C
1.3.	B

Zadanie 2.

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B albo C.

Tekst 1.

2.1. How should this piece of news be headlined?

- A. MISSION TO RESCUE CROCODILES
- B. HAIR-RAISING ENCOUNTER
- C. WILD SPECIES AT RISK

Tekst 2.

2.2. Which of the following is stated in the interview as a fact, not an opinion?

- A. Over 30 % of the young found permanent employment last year.
- B. About 50% of young people lack adequate skills to get employed.
- C. Only 15% of the young will get employment in the nearest future.

Tekst 3.

2.3. The speaker is

- A. commencing a talk show.
- B. recommending a country music festival.
- C. presenting the jury of a singing competition.

Zadanie 3.

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B albo C.

Tekst 1.

3.1. Which of the following is stated in the interview as an opinion, not a fact?

- A. Traffic light labels have influenced consumer choices in a positive way.
- B. Traffic light labels have distracted consumers' attention from organic labels.
- C. Traffic light labelled products have been chosen more often than organic labelled ones.

Tekst 2.

3.2. In the recording, the speaker

- A. criticizes the look of the product.
- B. suggests an improvement to the product.
- C. expresses doubt whether the product is worth buying.

Tekst 3.**3.3. The woman is**

- A. a manager.
- B. an adviser.
- C. an intern

Zadanie 4.

Usłyszysz dwukrotnie trzy teksty. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B albo C.

Tekst 1.**4.1. The speaker is talking about**

- A. the factors which helped athletes win early Olympic races.
- B. changes in the bodies of contemporary athletes.
- C. the improvement in athletes' performance.

Tekst 2.**4.2. Answering the question, the speaker**

- A. underestimates teenagers' worries about becoming an adult.
- B. criticises some teens for not taking responsibility for their health.
- C. recommends seeking advice from a well-informed person.

Tekst 3.**4.3. Which of the following is stated in the dialogue as a fact, not an opinion?**

- A. People are consuming more cocoa than the farmers can grow.
- B. The production of cocoa in West Africa has recently decreased.
- C. The price of cocoa beans will increase in the years to come.

Oprócz zadań wielokrotnego wyboru opartych na kilku krótkich tekstach w arkuszach występuje też zadanie oparte na dłuższym tekście. W zadaniu tym należy dokończyć zdania lub odpowiedzieć na pytania odnoszące się do treści tekstu, wybierając jedną z czterech odpowiedzi.

- ☞ Zanim zapoznasz się z tekstem przeczytaj wszystkie zdania/pytania wraz z opcjami odpowiedzi. Podkreśl w nich kluczowe wyrażenia, abyś wiedział, na czym skupić uwagę, słuchając tekstu.
- ☞ Cztery spośród pięciu zdań/pytań odnoszą się do szczegółowych informacji zawartych w tekście. Jedno sprawdza, czy rozumiesz, jaki jest ogólny sens fragmentu/całego tekstu lub jaki jest cel wywiadu, lub kim jest jeden z rozmówców.
- ☞ Pamiętaj, że zadania ułożone są według kolejności występowania informacji w tekście. Zadanie na końcu dotyczy zawsze całego tekstu lub ostatniego fragmentu.
- ☞ W przypadku zadań opartych na wywiadzie zwróć uwagę na to, którego rozmówcy dotyczy dane zdanie/pytanie. Informacje zapisane w odpowiedziach mogą dotyczyć drugiego rozmówcy.

- ☞ Jeśli nie możesz znaleźć właściwej informacji, wyklucz odpowiedzi niezgodne z usłyszonym tekstem.
- ☞ Na egzaminie wysłuchasz tekstu dwukrotnie. Możesz więc upewnić się co do poprawności Twoich wyborów, słuchając tekstu po raz drugi.

Zadanie 5.

Usłyszysz dwukrotnie wywiad z twórczynią ciekawego projektu. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B, C albo D.

5.1. During her project Zilla

- A. had no contact with her family.
- B. stayed indoors for the whole time.
- C. moved to another flat in Amsterdam.
- D. lied about the place she was staying at.

Wskazówki do rozwiązania zadania

→ Czy Zilla kontaktowała się z rodziną podczas trwania projektu? Jeśli tak, to w jaki sposób?

→ Gdzie Zilla przebywała podczas projektu? Czy opuszczała to miejsce?

→ Co dokładnie Zilla mówi o mieszkaniu, w którym przebywała podczas projektu? Czy mieszkała tam poprzednio?

→ Czy Zilla mówiła prawdę na temat miejsca swojego pobytu?

Transkrypcja

Man: Have you ever had the feeling that a friend's Facebook life is incredible? Of course you have. But are the lives we see on Facebook photos our actual lives? Meet Zilla, a 25-year-old graphic designer from Amsterdam. The unusual project which she did during her studies will help us to answer this question.

Woman: Hello.

Man: Zilla, can you tell us what your project was about?

Woman: Well, I decided to show how people manipulate reality on social media. So I told my friends and family that I was going away for over a month to see Thailand, Cambodia and Laos. My family dropped me off at the airport, I waited for them to leave and then headed straight back to my flat in Amsterdam. Then I "created" my holiday in Photoshop – a well-known graphic program. I kept everyone updated with Facebook posts and Skype calls. For five weeks, I was hiding in my apartment, telling everyone I knew that I was jetting around Southeast Asia. I was not. I used Photoshop to place myself in travel photos, video-called my parents from a "Thai hotel" set which I built in my apartment, snorkelled in my bathtub and applied bronzing lotion to my skin to look suntanned. If I had to go outside, I wore an undercover outfit to make myself unrecognizable.

5.2. According to Zilla, tourists take photographs to

- A. remember the holiday experience better.
- B. prove to others how great their holiday is.
- C. show their families that everything is fine.
- D. capture the scenes from authentic local life.

Skup się na fragmencie, w którym Zilla mówi o robieniu zdjęć w trakcie spożywania posiłków. Po co ludzie robią te zdjęcia?

Jakim zdaniem Zilla kończy swoją odpowiedź na drugie pytanie? Czy zdanie to jest zgodne z odpowiedzią B?

Zwróć uwagę na fragment, w którym Zilla mówi o *the loved ones*. Co możemy z niego wywnioskować?

Zilla mówi o słonecznych dniach i wspaniałych momentach, które ludzie fotografują. O czym mówi w następnym zdaniu?

Transkrypcja

Man: Where did this idea come from?

Woman: I combined the two things I love most: photo editing and travelling. A year ago I travelled to Australia to do research about tourism. I saw that most tourists experience their trip through the lens of their camera, which blocks them from reality. They look for picture-perfect moments and filter what they show on social media. They don't show everything – they only boast about the sunny days and spectacular moments. This ideal world online has nothing to do with authenticity. I saw that people became obsessed with taking perfect holiday photos. For example, when they went to a restaurant and a plate with delicious food came to their table they were more concerned with taking a perfect photo to upload on Facebook, than actually enjoying the taste of the dish. And it has nothing to do with keeping in touch with your loved ones. People do it to show that their holiday is far more unique than anyone else's.

5.3. What were Zilla's parents' feelings about her project?

- A. They believed that Zilla would be fine.
- B. They didn't want to have anything to do with it.
- C. They were worried about the project's outcome.

Czy rodzice Zilli wiedzieli o jej projekcie?

Co rodzice Zilli wiedzieli o jej projekcie? Zwróć uwagę na zdanie ze słowem *secret*.

Czy rodzice martwili się wyjazdem Zilli? Jeśli tak, to czym się martwili?

- D.** They changed their opinion about it after some time.

Jak czuli się rodzice Zilli, gdy ujawniła prawdę? Czy w tekście jest mowa o zmianie ich nastawienia?

Transkrypcja

Man: Coming back to your project. What was your parents' reaction to it?

Woman: Well, I tricked them into believing that I was visiting distant exotic countries. They were worried that something bad might happen. But I couldn't share my secret with them. I didn't want that. When I revealed the truth, they were confused and angry. But in the end they understood why I did it and I've won their trust back. I wouldn't have done it if I hadn't been sure my parents would get the point of it.

5.4. Which is true about Zilla visiting Southeast Asia?

- A.** She has visited it twice.
- B.** She would like to go there again.
- C.** She took some photos during her visit.
- D.** She occasionally felt strange being there.

Ile razy Zilla była w Azji naprawdę?

Co Zilla stwierdza na początku wypowiedzi? Czy chciałaby powtórzyć swą wizytę w Azji?

Zwróć uwagę na zdanie, w którym Zilla mówi o swoim aparacie fotograficznym. Co możemy z tego zdania wywnioskować?

Czy Zilla wspomina o tym, że czasami czuła się dziwnie podczas pobytu w Azji? Jeśli tak, jakie konkretnie słowa lub wyrażenia o tym świadczą?

Transkrypcja

Man: Finally – any plans to go to Southeast Asia for real?

Woman: Not anymore... Because I already went there, three months after finishing my project! I had to go and see the place for myself. And it was pretty weird at times. I had moments where I thought I'd been there before, because I'd done my research so well. Actually, my project turned out to be the perfect holiday preparation. And guess what – I had no camera with me!

adapted from www.dazeddigital.com, www.washingtonpost.com

5.5. The interview is about

- A.** proper ways to take holiday photographs.
- B.** exceptional holiday adventures abroad.
- C.** holiday illusions that people create.
- D.** people who go on perfect holiday.

→ Czy po wysłuchaniu tekstu możesz jednoznacznie stwierdzić, że był on o odpowiednich sposobach robienia zdjęć? Jeśli tak, jakie to sposoby?

→ Czy po wysłuchaniu tekstu możesz jednoznacznie stwierdzić, że dotyczył przygód w trakcie wakacji? Jeśli tak, o jakich zagranicznych przygodach była mowa?

→ Czy po wysłuchaniu tekstu możesz jednoznacznie stwierdzić, że był on o wakacyjnych złudzeniach, które tworzą ludzie? Jeśli tak, jakie to złudzenia? Kto je tworzył?

→ Czy po wysłuchaniu tekstu możesz jednoznacznie stwierdzić, że dotyczył ludzi wyjeżdżających na idealne wakacje? Jeśli tak, jacy to byli ludzie? Dokąd wyjechali? Dlaczego ich wakacje były idealne?

Poprawne rozwiązania

5.1.	D
5.2.	B
5.3.	D
5.4.	D
5.5.	C

Zadanie 6.

Usłyszysz dwukrotnie wywiad z podróżnikiem. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B, C albo D.

6.1. What inspired Justin to start a nomadic lifestyle?

- A. The subject he was studying.
- B. His parents' encouragement.
- C. An academic trip he participated in.
- D. The example of his fellow students.

6.2. Having found out about Justin's decision to stay in Africa, his professor

- A. warned him about potential risks in Africa.
- B. helped him find temporary accommodation.
- C. approved of it immediately.
- D. was totally astonished.

6.3. While talking about financial problems, Justin points out that

- A. he feels insecure when he runs out of money.
- B. he economises on transport and accommodation.
- C. he returns home to earn money to continue travelling.
- D. he treats money as a crucial factor while travelling.

6.4. What doesn't Justin like about his lifestyle?

- A. Being often exhausted.
- B. Missing his old friends.
- C. Greeting people all the time.
- D. Answering the same questions.

6.5. What is the main topic of the conversation?

- A. The hardships of a nomadic lifestyle.
- B. The essence of leading a nomadic lifestyle.
- C. Common destinations nomads usually choose.
- D. Work and money problems nomads have to face.

Zadanie 7.

Usłyszysz dwukrotnie wywiad z Tessą. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B, C albo D.

7.1. From Tessa's answer to the first question, we learn that

- A. *cosplay's* popularity spread from America to Asia.
- B. *cosplay* may be a competitive activity.
- C. *cosplay's* tradition is long-lasting.
- D. *cosplay* has European origins.

7.2. Tessa started to *cosplay* because she

- A. enjoyed identifying with her favourite characters.
- B. could share her skills and knowledge with others.
- C. wanted to pay respect to fantasy world creators.
- D. could present her work to the public.

7.3. Tessa's *cosplay* costumes

- A. remain unchanged once created.
- B. don't include thermoplastics.
- C. imitate the originals in detail.
- D. replicate one element from her first costume.

7.4. If somebody wishes to *cosplay*, they should

- A. rely on the opinions of other people about their costume.
- B. take time to choose their character.
- C. avoid following online tutorials.
- D. be determined despite initial obstacles.

7.5. In the interview, Tessa

- A. reviews an event for *cosplay* fans.
- B. makes listeners familiar with an activity she enjoys.
- C. describes a new pastime popular among celebrities.
- D. presents research findings on *cosplay's* popularity.

Zadanie 8.

Usłyszysz dwukrotnie wywiad z biegaczką długodystansową. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl literę A, B, C albo D.

8.1. From Jill's answer to the first question, we learn that she

- A. achieved success immediately in her first race.
- B. got used to the lack of comfort while running.
- C. made the same mistakes repeatedly.
- D. changed her priorities about running.

8.2. Jill's method of training

- A. involves periods of running at different speeds.
- B. is a simplified version of another method.
- C. can be credited to a famous philosopher.
- D. requires practising every day.

8.3. To prevent injuries Jill suggests

- A. taking ice baths after every run.
- B. exercising daily to strengthen one's muscles.
- C. devoting enough time to relaxation after training.
- D. analysing one's genetic make-up and acting accordingly.

8.4. What does Jill mention as a motivating factor?

- A. The funny jokes and sayings of her family members.
- B. Setting more and more demanding fitness goals.
- C. Joint training sessions with her husband.
- D. Pictures of her relatives and favourite activities.

8.5. In the interview, Jill

- A. draws listeners' attention to the importance of research in sport.
- B. discusses the sacrifices runners have to make in their family life.
- C. outlines the history of competitive marathon running.
- D. provides some insights into the career of a runner.

1.2. Zadania na dobieranie

- ☞ Ten typ zadania oparty jest na czterech odrębnych monologach o zbliżonej tematyce. Zanim zapoznasz się ze zdaniem oznaczonymi literami A–E, do których należy przyporządkować monologi, przeczytaj polecenie. Określono w nim temat tych wypowiedzi – to ułatwi Ci zrozumienie tekstów.

- Przeczytaj 5 zdań znajdujących się pod poleceniem. Zdania te odnoszą się do szczegółowych informacji zawartych w poszczególnych wypowiedziach, a nie są podsumowaniem czy streszczeniem tych wypowiedzi. Wyszukaj w nich słowa i wyrażenia kluczowe, które, Twoim zdaniem, mogą odnosić się do treści zawartych w tekstach. Możesz je podkreślić.
- Pamiętaj, że treści wyrażone w nagraniach będą najczęściej sformułowane w inny sposób niż w zdaniach, które należy dopasować. Uważaj na słowa i wyrażenia w tekstach, które brzmią identycznie, jak te podane w zdaniach. Sprawdź, czy są użyte w tym samym kontekście, czy odnoszą się do takiej samej sytuacji/osoby itp.
- Dobierając zdania do kolejnych wypowiedzi, za każdym razem przeczytaj wszystkie zdania. Tylko w ten sposób zauważysz swoje ewentualne pomyłki.
- Pamiętaj, że jedno zdanie nie pasuje do żadnej wypowiedzi.
- Zapisuj swoje rozwiązania. Jeśli masz wątpliwości, zanotuj przy zadaniu oznaczenia literowe zdań, których nie wykluczasz. Sprawdzisz swoje rozwiązania podczas ponownego zapoznania się z wypowiedziami.

Zadanie 9.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat nauki różnych języków. Do każdej wypowiedzi (9.1.–9.4.) dopasuj odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

A. While learning the language, I acquired the skills I can use for professional purposes. →

Wskazówki do rozwiązania zadania

Wyszukaj w tekstach fragmenty, które odnoszą się do pracy zawodowej. Jakie wyrażenia na to wskazują? Który fragment informuje o wykorzystaniu umiejętności nabytych przy okazji uczenia się języka?

B. To immerse myself in the language, I stayed in the company of other learners. →

Jak rozumiesz zwrot *immerse in the language*? W których wypowiedziach znajdziesz do niego odniesienia? Czy towarzyszy temu wyrażeniu informacja dotycząca uczenia się w grupie?

C. I tried to figure out what people around me were talking about. →

Która z osób przyznaje, że nie rozumiała, o czym ludzie mówią i próbowała się domyślić znaczenia słyszanych rozmów?

D. People's negative comments haven't discouraged me from learning the language. →

Czy któraś z osób wspomina o czjejś reakcji na uczenie się przez nią języka? Czy te komentarze mogłyby zniechęcić mówiącego do nauki?

E. I started to learn the language against my will.

Znajdź fragmenty, które odnoszą się do rozpoczynania nauki języka. Czy w którymś z tych fragmentów pada sugestia, że osoba ucząca się robiła to niechętnie?

9.1.	9.2.	9.3.	9.4.

Transkrypcja

Wypowiedź 1.

Sindarin is a fictional language that was the inspiration for *The Lord of the Rings*. As a great fan of Tolkien, I decided to give it a go. With Sindarin, it's rather difficult to immerse yourself in the language, but if you read it and listen to it as much as possible, you'll find that you soon get accustomed to it. I was learning on my own so I started writing letters and having conversations with imaginary interlocutors, like Legolas or Galadriel. My friends often claim there's no point in mastering a language that can't be used for professional purposes, but I've never been put off. I'm getting more and more confident and I'm planning to translate *Macbeth* into Sindarin.

adapted from <http://beleriandvoices.livejournal.com>

Wypowiedź 2.

I had studied Chinese for one year at university, so when I decided to serve two years as a volunteer, I hoped they'd send me to China. Instead, I was made to learn Korean to communicate with the Korean minority in Vancouver. I was really disappointed. Reluctantly, I did enter the training centre where I studied this language every day for twelve weeks before being sent to work with the Koreans. All my fellow volunteers had been sent to Korea, so I knew I'd have to study extra hard to master the language without being immersed in it. However, once I started working with the Koreans in Vancouver, I immediately took to the culture and the people.

adapted from www.koreanwikiproject.com

Wypowiedź 3.

On my university campus we had some deaf students. I thought it would be great to learn to communicate with them so I enrolled in free classes in sign language. Soon I got discouraged, though, by the fact that my deaf friends didn't have much patience for slow signers who were just learning. Learning sign language has also taught me more about basic communication. It's been useful to me since I was offered a position in Human Resources. I'm more aware of body language and facial expressions, which helps me a lot at work.

adapted from www.joycedowling.com

Wypowiedź 4.

When I was with my friends on holiday in Tanzania, in some places there was nobody who could speak English. The signs written in Swahili were a mystery to me. I would hear snatches of conversations and I developed a habit of guessing their true meaning. It was an incentive for me to start learning this amazing language when my holiday was over and I got back home. The problem was that I'm terrible at learning languages without being immersed

in them. So I tried to listen to music or newscasts in Swahili whenever I could. Finally, I understood that you can immerse yourself no matter where you are.

adapted from <https://katintanzania.wordpress.com>

Poprawne rozwiązania

9.1.	D
9.2.	E
9.3.	A
9.4.	C

Zadanie 10.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat klęsk żywiołowych. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi (10.1.–10.4.) odpowiadające jej pytanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedno pytanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

Which speaker was

- A. shocked to see the extent of the damage after a natural disaster?
- B. reprimanded for dangerous behaviour at the time of a natural disaster?
- C. thrilled by the view of a natural disaster?
- D. surprised by the speed at which a natural disaster occurred?
- E. relieved to see that his/her relatives safely survived a natural disaster?

10.1.	10.2.	10.3.	10.4.

Zadanie 11.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat podróżowania autostopem. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi (11.1.–11.4.) odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

This speaker is

- A. irritated by the unfair judgements some people make about hitchhikers.
- B. amazed at the diversity of the people hitchhikers meet.
- C. surprised at the careless behaviour of some hitchhikers.
- D. astonished by the bad manners of some hitchhikers.
- E. embarrassed by some rude remarks hitchhikers make.

11.1.	11.2.	11.3.	11.4.

Zadanie 12.

Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi na temat uprawiania sportu. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi (12.1.–12.4.) odpowiadające jej zdanie (A–E). Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.

This speaker thinks that

- A. sportspeople are not rewarded well enough at school.
- B. people tend to overspend on entertaining sports events.
- C. schools might not have enough funds to offer certain activities.
- D. it is unfair to exclude some students from participating in sports activities.
- E. officials responsible for education should not finance sports classes.

12.1.	12.2.	12.3.	12.4.

2. Rozumienie tekstów pisanych

Umiejętność rozumienia tekstów pisanych sprawdzana jest na egzaminie za pomocą zadań zamkniętych typu dobieranie i wielokrotny wybór. Zadania zbudowane są na podstawie różnorodnych tekstów, np. narracyjnych, informacyjnych, użytkowych oraz literackich. W zadaniu może wystąpić jeden tekst bądź kilka niezależnych.

2.1. Zadania na dobieranie**Dobieranie tekstu do zdania**

- ☞ W tym zadaniu znajdziesz albo trzy teksty na zbliżony temat, albo jeden tekst podzielony na trzy fragmenty. Twoim zadaniem jest wskazanie, w którym tekście/fragmencie pojawia się informacja zawarta w zdaniu w tabeli.
- ☞ Przeczytaj tekst/teksty pobieżnie, aby zrozumieć, o czym jest/są.
- ☞ Czytając po raz drugi, znajdź te fragmenty, które, Twoim zdaniem, odnoszą się do poszczególnych zdań w tabeli. Zwróć uwagę, że zdania dotyczą szczegółowych informacji zawartych w tekście/tekstach. Nie szukaj jednak w tekście dokładnie takich samych słów jak te, które występują w zdaniach. Mogą one być użyte w innym kontekście. Skup się na wyrażeniach synonimicznych i parafrazach.
- ☞ Pamiętaj, że w jednym z tekstów/fragmentów musisz znaleźć informacje pasujące do dwóch zdań z tabeli.
- ☞ Po zapoznaniu się z kolejnym fragmentem/tekstem za każdym razem przeczytaj wszystkie podane w tabeli zdania. Tylko w ten sposób zauważysz swoje ewentualne pomyłki.

Zadanie 13.

Przeczytaj tekst, który został podzielony na trzy części (A–C) oraz pytania go dotyczące (13.1.–13.4.). Do każdego pytania dopasuj właściwą część tekstu. Wpisz rozwiązania do tabeli. Uwaga: jedna część tekstu pasuje do dwóch pytań.

In which paragraph does the author

13.1. recommend who to turn to when looking for work?

13.2. mention a job in which physical endurance is well rewarded financially?

13.3. inform us that getting a temporary well-paid job involves prior arrangements?

13.4. state that some simple jobs help to develop competence for a further career?

Wskazówki do rozwiązania zadania

Wyszukaj w tekście fragmenty odnoszące się do podejmowania pracy w przyszłości. Który z tych fragmentów dotyczy osób, które mogą być pomocne podczas szukania zatrudnienia?

Znajdź w tekście zdania, które dotyczą pracy fizycznej. Zwróć uwagę, który z tych fragmentów informuje o tym, że tego typu praca jest wyczerpująca ale opłacalna. Jakie wyrażenie może sugerować znaczne korzyści finansowe?

Wyszukaj fragmenty mówiące o płatnej pracy sezonowej. Następnie szukaj informacji, w której autor mówi o przygotowaniach do jej podjęcia.

Znajdź w tekście fragmenty mówiące o prostych pracach fizycznych. Następnie zastanów się, w którym miejscu autor mówi o tym, że wykonywanie takich czynności wyposaży nas w umiejętności potrzebne w budowaniu dalszej kariery.

13.1.	13.2.	13.3.	13.4.

TO HAVE OR NOT TO HAVE A SEASONAL JOB?

- A.** When a teenager starts looking for seasonal employment for the summer, it is a signal that he or she is on the way to adulthood. However, it's advisable for the first job to be based upon a young person's favourite activities. In the area where I live, most boys love helping golfers. It's tiring, as there is a lot of walking involved and carrying weighty bags of golf clubs, but getting generous tips is considered more than a sufficient compensation.
- B.** Finding suitable seasonal employment requires some planning and making appointments. A young person should consider what he or she hopes to get out of the job, apart from wages. Working as a gardener isn't much fun if a person hates

getting dirty, even if he or she likes outdoor activities. But it's good to have in mind that a short-term, low-status occupation often provides the worker with basic skills that may become useful later. Therefore, it's wise to endure some hardships and start building up a résumé while still at school.

- C. Assuming that it's never too early to start, an internship presents an ideal option for a teen that is already on course toward a particular career. Such a job arrangement with any employer will look great on a résumé. Even though these types of positions are unpaid, the experience that can be gained from completing an internship could be priceless. Especially, when one considers the professional experience that can be gained. Teens can search for internship opportunities through their high school career guidance counsellors, or by approaching managers of their target companies directly.

adapted from www.forbes.com

Poprawne rozwiązania

13.1.	C
13.2.	A
13.3.	B
13.4.	B

Zadanie 14.

Przeczytaj tekst, który został podzielony na trzy części (A–C) oraz pytania go dotyczące (14.1.–14.4.). Do każdego pytania dopasuj właściwą część tekstu. Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedna część tekstu pasuje do dwóch pytań.

In which paragraph does the author

- 14.1. mention a natural phenomenon responsible for a species' total extinction?
- 14.2. indicate an attempt to prevent a species from dying out?
- 14.3. point out that the number of lemurs is decreasing?
- 14.4. inform us about the lemurs' amazing vocal abilities?

Wskazówki do rozwiązania zadania

Znajdź w tekście fragmenty mówiące o wymieraniu gatunków. Jakimi zwrotami można zastąpić słowo *extinction*? Który fragment informuje o całkowitym wyginięciu? Czy to katastrofa naturalna jest wskazana jako powód tego zjawiska?

Poszukaj fragmentów dotyczących liczebności lemurów. Który z nich informuje o zmniejszającej się liczbie tych zwierząt? Czy potrafisz wskazać synonim słowa *decrease*?

14.1.	14.2.	14.3.	14.4.

ISLAND OF LEMURS: MADAGASCAR

- A.** The new documentary, *Island of Lemurs: Madagascar*, takes us to the tiny island off the coast of Africa that serves as the only indigenous home to lemurs. Why are lemurs so special? Well, there's a brief animated prologue that answers this question. Astonishingly, it turns out lemurs are the most ancient primates alive today. They've been around since the dinosaurs and even survived the cataclysmic meteor impact that wiped out those reptiles. Existing almost by themselves for millions of years, lemurs flourished and their numbers swelled. In the documentary you'll see how cute, weird and endlessly fascinating they are.
- B.** Lemurs might have once ruled Madagascar, but since man showed up on the island around 2,000 years ago, their population has been gradually declining. This is largely due to the introduction of a breed of small cow that was brought over when Madagascar was initially being settled. Since then, more than 90% of the island's rainforests have been burned to the ground for grazing land. This is not exactly encouraging news for the lemurs, who aren't able to voice a complaint that their homes are constantly being set on fire.
- C.** The documentary presents a whole variety of lemurs. The main star is the ring-tailed lemur. But there are also those which let out stunningly melodic calls that echo through the jungle. Considerably less glamorous is the movie's lone human, the researcher Patricia Wright, who has spent her entire life cataloguing and conserving these miraculous primates. She travelled to Madagascar 30 years ago on the hunt for lemurs that many considered extinct. Not only did she discover some on the island, but she has been trying to bring their numbers back from the brink of extinction.

So, if you haven't fallen for lemurs yet, you certainly will after watching *Island of Lemurs*.

adapted from <http://blogs.indiewire.com>

Zadanie 15.

Przeczytaj tekst, który został podzielony na trzy części (A–C) oraz pytania go dotyczące (15.1.–15.4.). Do każdego pytania dopasuj właściwą część tekstu. Wpisz rozwiązania do tabeli. **Uwaga:** jedna część tekstu pasuje do dwóch pytań.

Which text mentions		
15.1.	a condition required for set-jettors to visit a particular place?	
15.2.	a film producers' consideration for the natives' beliefs?	
15.3.	the reason for tourists' disappointment on visiting a destination?	
15.4.	the recovery of a place after an influx of tourists?	

SET-JETTING

The trend of travelling to locations featured in movies – commonly known as “set-jetting” – is a growing phenomenon in the tourism industry. Here are some of the most popular set-jetting destinations.

A. The Beach – Phi Phi Island, Thailand

Released in 2000, Danny Boyle's *The Beach* stars Leonardo DiCaprio as an inexperienced traveller in search of a utopian native community living on a fabled

beach. *The Beach* was filmed in Maya Bay, the most popular beach on Phi Phi Island, located off Thailand's West coast. After the film's release, the island was flooded with tourists and their rubbish, but now it is slowly getting back to normal after the tidal wave. With its azure waters and surrounding limestone cliffs, Maya Bay certainly won't disappoint any set-jettlers who want to follow in DiCaprio's footsteps, go snorkelling or explore the mystical coves of this exotic destination.

B. 127 Hours – Moab, Utah

127 Hours is a gripping, 2010 Oscar-nominated movie about a young climber who gets trapped in a thin crevice of the Blue John Canyon. The movie was partly filmed in the Canyonlands National Park, Utah. When the movie hit the theatres, there was a continuous influx of tourists wishing to visit the canyon. However, it's an isolated area and to explore it, you must be an experienced canyoneer. Otherwise, its exploration requires the assistance of a guide. A major let-down for many set-jettlers is that the pristine cave pool from the movie doesn't really exist, at least not within the Canyonlands National Park.

C. The Lord of the Rings – Tongariro National Park, New Zealand

The Lord of the Rings location of Mordor was shot on and around the rocky slopes of the Tongariro National Park. The area's jagged volcanic rock formations and dramatic barren landscapes were perfect for creating Mordor's wasteland. The beautiful Mount Ngauruhoe was digitally transformed to create the fiery Mount Doom, the centre of Frodo's quest to save Middle-earth. The summits of the volcanoes were not filmed out of respect for the Maori people to whom the peaks are sacred.

adapted from <http://perpetualexplorer.com>, www.tongarironationalpark.com

Zadanie 16.

Przeczytaj tekst, który został podzielony na trzy części (A–C) oraz zdania go dotyczące (16.1.–16.4.). Do każdego zdania dopasuj właściwą część tekstu. Wpisz rozwiązania do tabeli. Uwaga: jedna część tekstu pasuje do dwóch zdań.

16.1.	You can fit educational opportunities into your daily routine.	
16.2.	You will start to tune in to the language in the early stages of learning.	
16.3.	Without consulting reference materials you will strengthen your incorrect language usage.	
16.4.	Thanks to systematic practice you will assimilate the language you've just learned.	

TIPS FOR LANGUAGE COURSE STUDENTS

- A.** It is natural to feel uncomfortable in a language class. Not understanding and using incorrect language – things that are negative learning indicators in other courses – are a very natural part of the language learning process. Remember that during the initial period of adaptation, your ear and your mind are adjusting to the sounds and the rhythm of the language. Though you will not understand all of what is being said, you will be amazed at your increasing ability to make sense of the language.
- B.** Try to study each day, and whenever possible, several times a day. This means, for instance, doing a few homework exercises each day rather than doing all homework assignments the night before they are due. In addition, there are many mentally “idle” moments during the day when you can incorporate some studying. For example, you can name as many objects as you can in the target language while travelling by public transport. Through the repetition of the new material, it will become increasingly familiar, until it eventually becomes an automatic part of your language repertoire.
- C.** In the course of a conversation, it is not practical to check up noun forms or worry about verb tenses. But homework offers you a golden opportunity to practise your language skills in a deliberate manner. When doing your homework, you have plenty of time. Try not to waste it. If you never look things up in dictionaries or other resources, you will be strongly reinforcing errors and you will never learn proper forms and words. You need to make the most of all stages of the learning process.

adapted from www.vistawide.com

Uzupełnianie luk w tekście

- ☞ Przeczytaj cały tekst, ignorując luki i zastanów się, jaki jest jego ogólny sens.
- ☞ Przeczytaj zdania umieszczone pod tekstem. Zwróć uwagę na ich treść oraz budowę. Pamiętaj, że jedno zdanie nie pasuje do żadnej luki.
- ☞ Ponownie przeczytaj fragment tekstu, w którym znajduje się pierwsza luka. Zwróć szczególną uwagę na zdanie poprzedzające lukę i na zdanie następujące po niej i zastanów się, jakiej informacji brakuje w tym fragmencie.
- ☞ Zdanie logicznie pasuje do otaczających je zdań, gdy nie zaburza chronologii i ciągłości opisywanych wydarzeń, mówi o tych samych osobach, a wydarzenia toczą się w tym samym czasie i miejscu.
- ☞ To, czy wstawione zdanie gramatycznie pasuje do zdań przed i po luce, sprawdzisz, analizując przede wszystkim poszczególne zdania/części mowy w otoczeniu luki, a także ich formy gramatyczne.
- ☞ Możesz podkreślić w zdaniu poprzedzającym lukę i w zdaniu następującym po nim oraz w brakującym zdaniu te słowa lub wyrażenia, które, Twoim zdaniem, wskazują na logiczne lub gramatyczne powiązania między nimi.
- ☞ Brakujące zdanie/fragment tekstu musi łączyć się pod względem logicznym i gramatycznym zarówno ze zdaniem poprzedzającym, jak i następującym.
- ☞ Niekiedy brakujące zdanie/fragment tekstu może poprawnie łączyć się ze zdaniem poprzedzającym, ale nie pasować do fragmentu następującego po nim (lub odwrotnie). Nie jest to wtedy prawidłowo dobrane zdanie/fragment tekstu.

- ☉ Uzupełniając luki, czytaj za każdym razem wszystkie zdania A–E. Tylko w ten sposób sprawdzisz, czy Twoje wybory są słuszne.
- ☉ Na koniec przeczytaj cały tekst ze wstawionymi zdaniami. To ostateczny sprawdzian Twoich decyzji.

Zadanie 17.

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w luki 17.1.–17.4. litery, którymi oznaczono brakujące zdania (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst. Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

THE WORLD'S BEST JOB

As the caretaker of a private island tucked away in the Bahamas, James Ralston has a job most people could only dream of. 'It's a great life,' he says, 'and one that comes with very few drawbacks.' **17.1.** ____ Yet, it's not them, but the perfect weather and amazing water sports in a Bahamian paradise that keeps him there. Sun, sand and the Caribbean Sea – nothing beats it. One of his favourite activities is fishing in the area around the island, and he says that there's nothing better than dinner caught by your own hand. 'Luckily for me, I never get tired of swordfish and crawfish!

But are there any challenges faced by the person solely responsible for someone's multi-million dollar hideaway? **17.2.** ____ Being not only extremely busy, but also highly demanding individuals, they expect caretakers to be constantly available and ready when needed. 'I love the island, but I'm not here to enjoy myself,' James adds. 'My job is to make sure that the island is ready when it's time for holidays, make any necessary repairs, and clean up after stormy weather.' **17.3.** ____ James couldn't agree more. 'Anybody who would like to be in my place must be industrious, genuinely handy, in good physical shape, and capable of a fairly solitary existence.'

And how do you land a job like this? James had to fight off competition from almost 35,000 applicants worldwide to secure the post. He won the job after spending three days under the close scrutiny of Bahamas Tourism officials who tested the fifteen finalists. **17.4.** ____ Apart from these, finalists also had to take swimming tests and demonstrate their blogging abilities.

So if you feel like changing your career and becoming the caretaker of a private island, just follow James's blog and learn more about the world's best job.

adapted from www.privateislandsmag.com, www.theguardian.com

Wskazówki do rozwiązania zadania

O czym mówi fragment przed luką 17.1.? Czy wśród zdań A-E jest zdanie mówiące o tym samym? Fragment po luce odwołuje się do tych aspektów pobytu na Bahamach, które sprawiają, że James nie chce wracać. Które zdanie A-E wspomina o czynniku, który ułatwia Jamesowi pracę na wyspie?

Zdanie przed luką 17.2. stawia pytanie na temat wyzwań stojących przed samotnym zarządzaniem czyjąś wyspą. Które zdanie spośród A-E odnosi się do trudności związanych z tą pracą? Do czego odnosi się zaimek *they* w zdaniu po luce?

Zdanie przed luką 17.3. mówi o obowiązkach spoczywających na zarządcy prywatnej wyspy. Które zdanie A-E kontynuuje tę myśl? Zdanie po luce informuje, że James całkowicie zgadza się z jakimś stwierdzeniem. Które ze zdań A-E mogłoby być tym stwierdzeniem?

Fragment przed luką 17.4. informuje, że James wygrał konkurs, pokonując w finale 14 konkurentów (wraz z nim 15 osób dotarło do finału). Które ze zdań A-E mówi o tym, jakie wymagania postawiono uczestnikom tego konkursu? Do czego odnosi się zaimek *these* w zdaniu po luce?

- A. But a little hard work seems a small price to pay for all the advantages of island life.
- B. For one thing, he had to prove that he wouldn't have difficulty dealing with the seclusion of island life.
- C. Although he sometimes gets lonely, he keeps his own company well and he's got plenty of friends to be found an hour or so away.
- D. James says that while he has very few complaints about his job, it may not be suited to everyone, mainly because of the island owners.
- E. James was asked to show how good he was at woodwork, plumbing, cooking, and administering first aid.

Poprawne rozwiązania

17.1.	C
17.2.	D
17.3.	A
17.4.	E

Zadanie 18.

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w luki 18.1.–18.4. litery, którymi oznaczono brakujące zdania (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst. **Uwaga:** jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki

HOW RETAIL HAS CHANGED

Today, a multi-screen world is changing both online and offline shopping. Steven Ramsway, an expert behind Google Shopping, explains how shops today should serve their customers better. According to him most consumers, especially the young ones, no longer see the distinction between online and offline shopping.

18.1. _____ To adapt to this new reality, smart business people should adjust the classic retailing truths of the past to suit present-day consumer habits.

Mr Ramsway says that, for centuries, people came into stores with little knowledge about products and relied on a salesperson to advise them what to buy. 18.2. _____ This shift has brought a great opportunity for sellers. Those who use insights from the web have a greater chance to attract consumers online and offline.

Retailing began when shopkeepers welcomed people from their neighbourhood and then learnt their customers' needs and preferences. Nowadays, in our constantly connected world, when shoppers want to buy something, they expect to be able to use a map on their smartphones that they can click on to find their nearest store. 18.3. _____ Thus a modern phone is a map, a shopping list, a personal shopper, a salesperson and a product finder all in one.

As Mr Ramsway notices, it is true that opinions carry more weight than ever. With YouTube and social networks, people are now sharing their opinions on products not just with a group of

Wskazówki do rozwiązania zadania

Zdanie przed luką mówi o tym, że większość klientów nie dostrzega różnicy pomiędzy tradycyjnymi zakupami i tymi robionymi przez Internet. Które ze zdań A-E zawiera informacje na temat klientów i sposobów robienia zakupów? Czy jest w nich jakieś wyrażenie, które zastępuje słowo *consumers*? W zadaniu po luce znajduje się wyrażenie *this new reality*. Które ze zadań A-E opisuje tę rzeczywistość?

friends, but with millions of people. That is why smart retailers are seizing the opportunities that lie in the digital world and speak directly with the individuals, or communities of fans, who love their goods most. **18.4.**_____ Such behaviours are the new methods of advertising merchandise. Thus buyers have to be constantly alert. However, Mr Ramsway indicates that when new technologies are used well, the customers simply see retailers as being very good at giving them exactly what they want.

adapted from *www.thinkwithgoogle.com*

- A. That online search doesn't end once the customers walk into a shop, as the device helps them to hunt for any item and not to get lost in supermarkets.
- B. Currently, however, shoppers no longer depend on them because they can do their own research on the web to get the maximum value out of every dollar they spend.
- C. Whether it's searching the web, browsing main street shops or hanging out at the mall – it's all the same to them.
- D. Retailers have recently come up with a unique way for customers to interact with products on an emotional level. How does it work?
- E. They even hire people to respond to online comments about their products or services.

Zadanie 19.

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery zdania. Wpisz w luki 19.1.–19.4. litery, którymi oznaczono brakujące zdania (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst. Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

CASTAWAY DOG

A dog lost at sea four months ago has been reunited with its owner after swimming through shark-infested waters of the Great Barrier Reef Marine Park to safety.

A black and grey female dog, named Sophie, was swept overboard when the family yacht was hit by a raging storm off Australia's Queensland coast last November. Distraught owner, Jane Griffith, searched desperately for her beloved Sophie in rough seas near the Whitsunday Islands. **19.1.**_____ But Jane failed to take into account that Sophie was an Australian Cattle Dog, one of a breed renowned for their intelligence and energy.

As it turned out, Sophie made good use of her inbred qualities, which also include “no sign of weakness or fragility”. **19.2.**_____ Then, after reaching the shore, she successfully survived by hunting on fish and small rodents.

The small volcanic island, fringed by coral reefs, is home to a large koala population and a small group of scientists studying the animals. The castaway dog was rescued when some of the team spotted Sophie. When Jane Griffith accidentally found out that a dog had been found on St Bees Island, she contacted the Marine Parks and Wildlife Department. They agreed to transport the dog back to the Queensland coast. There was an emotional reunion when the owner met the rangers' boat bringing Sophie to the mainland. **19.3.**_____ When she was let out, she was so excited that she almost knocked her owner over.

On hearing Sophie's survival story, the scientists were amazed. Not often do you hear of dogs surviving if they go for a swim in the Great Barrier Reef Marine Park. This is because the smell of a wet dog is irresistible to sharks. **19.4.**_____ It appears that apart from being strong and courageous, Sophie is also a very lucky animal.

adapted from *www.express.co.uk*

- A. She swam nearly six miles to the remote St Bees Island, evading attacks by deadly tiger sharks and hammerheads.
- B. Consequently, she had become wild and vicious and didn't let anyone approach her, let alone touch her.
- C. When Jane called the dog's name, Sophie went crazy, whimpering and banging on a cage.
- D. Therefore, the account of a dog covering nearly six miles in these waters seemed incredible.
- E. Unable to find her, she feared the dog had been carried out to sea by the boat's wake and lost forever.

Zadanie 20.

Przeczytaj tekst, z którego usunięto cztery fragmenty. Wpisz w luki 20.1.–20.4. litery, którymi oznaczono brakujące fragmenty (A–E), tak aby otrzymać logiczny i spójny tekst. Uwaga: jeden fragment został podany dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki.

YOUNG ADULTS AND TRAVELLING

French people kiss at the top of the Eiffel Tower in Paris. It's a clichéd scene lifted right out of a romantic comedy you might expect Jennifer Aniston to star in. **20.1.**_____ When their professor presented them with a list of travel aspirations to choose from, the girls in the crowd *ooh*-ed and *aah*-ed at the prospect of hugging their loved ones at the top of the iconic iron tower.

When it comes to expectations, there are distinct characteristics that separate the more experienced, older travellers from the younger ones. **20.2.**_____ Sure, they still travel to take in sights, but let's be honest, they are more likely to be engrossed in the social aspects of the places they visit. They are keen to check out the night-life.

And of course, there's also the popularity of social media among the younger generation. **20.3.**_____ They will utilise the complimentary Internet connection and post their photos on Facebook or Instagram.

Additionally, festivals and short-stay tours have started gaining popularity recently. Young travellers often plan their holiday around a festival such as the Oktoberfest in Munich. But, as anyone who has ever taken part in such a festival can testify, the nightlife in any region involves some degree of risk – more so when you're in a foreign country. **20.4.**_____ Take a taxi with your travel companions and make sure you bring along one of those hotel cards with your accommodation's location, map and contact number.

You don't have many commitments when you're young. And seeing new sights will provide many enriching experiences. Travelling is one thing that you spend money on, yet it makes you richer.

adapted from www.thestar.com

- A. There's now such a thing as a WiFi party where young people just gather in the lobby of their hotel after returning from an excursion.
- B. But this place also tops the chart of destinations made by a group of students at a private institution of higher education.
- C. Thanks to the Internet a worldwide survey was conducted among 100,000 young

travellers to identify their location preferences.

- D. This is why it's best to go in a group when you're hitting the party scene, and stick to that group.
- E. The former would usually go for the food and sightseeing. As for the adolescents, they just want to have fun.

2.2. Zadania wielokrotnego wyboru

Zadanie składa się z dwóch niezależnych od siebie tekstów powiązanych wspólnym tematem. Do każdego z nich dołączono odrębne zdania do dokończenia/pytania z czterema opcjami odpowiedzi. Jedno zdanie/pytanie może odnosić się do obu tekstów.

- ☞ Trzy zdania/pytania wymagają od Ciebie odszukania w tekstach konkretnych szczegółów. Pozostałe dwa mogą dotyczyć określenia głównej myśli jednego lub obu tekstów, wskazania intencji autora lub określenia, do kogo tekst jest skierowany. Mogą też sprawdzać, czy potrafisz odróżnić, czy autor dzieli się swoją opinią, czy może cytuje fakty.
- ☞ Jeśli masz za zadanie wyszukać w tekście szczegółową informację, pamiętaj, że może być ona wyrażona za pomocą innych słów niż w zadaniu. Będzie Ci potrzebna zatem znajomość synonimów i antonimów. Jeśli w zdaniu/pytaniu pojawi się takie samo słowo jak w tekście, zwróć uwagę na kontekst, w jakim zostało użyte w obu przypadkach i upewnij się, czy przekazana informacja jest rzeczywiście taka sama.
- ☞ Jeśli masz określić, o czym jest tekst, zastanów się, które z proponowanych rozwiązań podsumowuje go lub w jakiś sposób streszcza.
- ☞ Jeśli z zadania wynika, że masz określić, kim jest nadawca tekstu lub do kogo tekst jest skierowany, zwróć uwagę na wyrażenia, jakich używa autor, zwracając się do odbiorcy (odbiorców), co pisze o sobie i dla kogo przeznaczone są informacje zawarte w tekście.
- ☞ Jeśli musisz określić rodzaj tekstu, zwróć uwagę na użyte środki językowe i stylistyczne charakterystyczne dla danego rodzaju tekstu.
- ☞ Cel wypowiedzi jest często wyrażony w tekście w sposób niebezpośredni. Na przykład jeśli w tekście pojawiłby się fragment *Ta wyprawa jest naprawdę niebezpieczna. Nie wolno ci lekceważyć takiego zagrożenia.*, to intencją autora byłoby prawdopodobnie ostrzeżenie kogoś.
- ☞ Rozpoznając, czy podane w opcjach odpowiedzi zdanie jest faktem, czy opinią, pamiętaj, że musisz to zrobić, odnosząc się do tekstu. Nie oceniaj zdań zgodnie ze swoją wiedzą ogólną. Pamiętaj, że fakt to prawda obiektywna, a opinią jest pogląd subiektywny mówiącego lub innej osoby. Jeśli osoba mówiąca przedstawia coś jako realny, naukowo lub statystycznie potwierdzony, zweryfikowany stan rzeczy, należy uznać, że jest to fakt. W przypadku zadań wymagających wskazania opinii pomocne będą występujące w tekście wyrażenia, np. *To my mind; In my view*.
- ☞ Zdania/Pytania zwykle uporządkowane są według kolejności pojawiania się informacji w tekstach. Najpierw przeczytaj zdanie/pytanie, potem odszukaj odpowiadający mu fragment w tekście. Jeżeli zadanie odnosi się do całego tekstu, szukaj w nim wyrażen i zwrotów charakterystycznych dla wskazanej w zdaniu/pytaniu sytuacji.
- ☞ Po rozwiązaniu zadań do pierwszego tekstu przystąp do rozwiązywania zadań do tekstu drugiego, kierując się takimi samymi zasadami.

Zadanie 21.

Przeczytaj dwa teksty związane z bezpieczeństwem w sporcie. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C albo D.

Tekst 1.**PART OF THE GAME**

Over the summer there was an extraordinary bit of transfer business, when the club bought Clive Allen for a million pounds. They didn't like the look of him in a couple of preseason friendly games and swapped him for a lousy defender Kenny Sansom. And even though Southampton were not the most attractive of opponents, there was a forty-thousand-plus crowd that night. It was the first match of the season and fans are always that bit keener to go along.

21.1. What attracted so many people to the stadium that night?

- A.** The encouraging results of the preseason matches.
- B.** The summer transfers of star players to the club.
- C.** The thrill of the new season's opening game.
- D.** The excellent reputation of the visiting team.

Wskazówki do rozwiązania zadania

Znajdź w tekście fragment, w którym autor wspomina o meczach przedsezonowych. Czy autor tekstu pisze o ich wynikach?

Czy odnosząc się do letnich transferów autor wspomina o zaciekawieniu kibiców nimi?

Czy autor wspomina o pierwszym meczu nowego sezonu? Znajdź w tekście zdanie, które o tym mówi. Czy ten fakt ma wpływ na frekwencję na stadionie?

Które zdanie w tekście mówi o przeciwnej drużynie? Czy był to atrakcyjny przeciwnik?

Anyway, something went wrong – they hadn't opened enough gates, or the police had made a mess of controlling the crowd flow, whatever – and there was a huge crush outside the North Bank entrances. I could pick both my legs up and remain hanging. At one stage, I had to use my elbows to give myself just that little bit more room and to stop my own fists digging into my chest and stomach. It wasn't anything special. Fans have all been in situations where for a few moments things have looked bad. But I remember struggling for breath when I approached the front of the queue, I was so constricted that I couldn't fill my lungs properly. The situation was definitely threatening my life. When I finally got through the gate I sat down on a step for a while, gave myself time to recover, and I noticed that a lot of other people were doing the same.

21.2. Why was the narrator's life in danger?

A. He was accidentally hurt by the police.

Znajdź w tekście fragment, w którym autor wspomina o policji. Jaka była jej rola w opisywanej sytuacji?

B. He was severely hit on his chest and stomach.

Czy ktoś uderzył autora w klatkę piersiową lub brzuch?

C. He got involved in some riots among football fans.

Czy kibice i autor brali udział w zamieszkach?

D. He couldn't get enough air because of the pushing crowd.

Które zdanie w tekście opisuje kłopoty autora z oddychaniem? Czy ten fakt miał wpływ na jego bezpieczeństwo?

But the thing was, I trusted the system. I knew that I could not be squashed to death, because that never happened at football matches. You see, in England somebody, somewhere, knew what they were doing, and there was this *system*, which nobody ever explained to us, that prevented accidents of this kind. It might seem as though the authorities, the club and the police were pushing their luck on occasions, but that was because we didn't understand properly how they were organising things. How could you die when help was a few metres away?

But I thought about that evening nine years later, on the afternoon of the Hillsborough disaster. It occurred to me that I could have died that night. There was no plan after all. They really had been riding their luck all that time.

adapted from *Fever Pitch* by Nick Hornby

21.3. The text is about

A. the sequence of events that led to a fatal accident in which the author was involved.

Czy autor opowiada o sekwencji wydarzeń, które doprowadziły do wypadku z ofiarami śmiertelnymi?

B. an experience which changed the narrator's view on the organisation of sports events.

Znajdź w tekście fragmenty mówiące o poglądach autora na temat organizacji imprez sportowych. Czy te poglądy się zmieniły?

C. a situation in which the narrator understood how effective the organisers were.

Poszukaj w tekście informacji na temat efektywności działań organizatorów w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Czy autor rozumiał te działania?

D. the changes introduced to improve the security system in English stadiums.

Czy z tekstu dowiadujemy się, jakie udoskonalenia wprowadzono do systemu zabezpieczeń na angielskich stadionach?

Tekst 2.

**ARE SMART MOUTHGUARDS THE SOLUTION
TO SPORTS-RELATED CONCUSSIONS?**

Every year, sports-related head injuries and concussions affect several hundred thousand athletes – both professional and amateur. What’s worrying is that despite advances in protective gear technology, the numbers are only increasing. According to the Centre for Disease Control, emergency room visits relating to sports-related injuries involving concussions among children and adolescents have increased by 60% in the last decade. Surprisingly though, surveys indicate that a significant number of student athletes – 16% or more – return to a game right after sustaining a head injury.

To try and combat this worrying trend, a smart mouthguard has been devised. Called Vector, it looks and feels just like a normal mouthguard, except for one thing – it is fitted with advanced technology which can wirelessly transmit information from the mouthpiece to a computer program that can run on a tablet or smartphone.

The Vector mouthguard is attached to the upper jaw. It accurately measures skull movement and the acceleration of the brain during the impact and transmits an alert each time a player is hit, informing the coach of his/her name, the G-force and the location of the injury.

In addition, the coaches also receive a 3D version of the player’s head with the impact details. This allows them to closely screen the athletes that are sustaining the most hits during a game or a camp practice. Additionally, the data gathered are also useful in the continuing studies on enhancing the safety of the sport.

21.4. How are the coaches going to benefit from the Vector mouthguard?

- A.** They will be able to monitor the athletes’ condition during games or training sessions.
- B.** They will be able to measure their players’ progress during camp practice.
- C.** They will be able to gather all the necessary data to create tactics.
- D.** They will be able to transmit their strategy straight to the player’s mouthguard.

Odszukaj w tekście fragment, w którym autor mówi o zastosowaniu ochraniacza. Czy trenerzy będą mogli monitorować zawodników w czasie meczy lub treningów?

Czy widzisz w tekście informację o obozach treningowych? Czy autor wspomina o monitorowaniu postępów zawodników podczas obozów?

Jakiego rodzaju dane są gromadzone przy pomocy ochraniacza? W jakim celu?

Wskaż w tekście fragment o transmisji danych. Czy jest możliwe przekazywanie danych np. z telefonu do ochraniacza?

The Vector mouthguard is currently being tested by twenty players in Louisiana State University’s football team. While the program is still in its initial stages, Jack Marucci, the athletics coach, is happy with the accuracy of the data he receives from this smart device. He plans to use his team’s findings in the hopes of reducing injuries at the fall camp practice

sessions, which are known for hard-hitting tactics. The senior associate athletic trainer, Shelley Mullenix, describes the alerts from the mouthguard, as a “second set of eyes.”

If all goes well in this final phase of testing, by fall Vector mouthguards will be available to everybody in high street stores. Priced at 199 USD, the device is not cheap, but it is a small price to pay to protect players from life-threatening injuries. The best news is that it will be produced in various sizes, so that even athletes as young as 12 can be protected.

adapted from www.dogonews.com

21.5. The author wrote the text to

- A. analyse the most common causes of student athletes' head injuries.
- B. draw readers' attention to the consequences of sports-related concussions.
- C. advertise the usage of traditional gear while doing some sports.
- D. present a protective gadget designed for both amateur and professional athletes.

Przeczytaj cały tekst jeszcze raz. Czy możesz wskazać fragmenty, w których autor analizuje przyczyny urazów głowy u sportowców?

Czy w tekście omawiane są konsekwencje kontuzji, które zostały odniesione w wyniku uprawiania sportów? Czy autor zwraca na nie uwagę czytelników?

Czy potrafisz odnaleźć w tekście próby zachęcenia czytelnika do używania tradycyjnych przyrządów?

Czy autor przedstawia gadżet ochronny? Czy jest on przeznaczony dla sportowców zawodowych i amatorów?

Poprawne rozwiązania

21.1.	C
21.2.	D
21.3.	B
21.4.	A
21.5.	D

Zadanie 22.

Przeczytaj dwa teksty związane ze sztuką graffiti. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C albo D.

Tekst 1.

TAGGED

I slowly made my way through the crowd gathered in the schoolyard, which wasn't easy. No one was moving. They were either talking on their phones or trying to lift each other up to see the east wall of the school. I finally made it all the way to where Lan was standing.

I stood on my tiptoes in an attempt to get a view of the playground wall. There was suddenly a break in the crowd and I could finally get a glimpse of what had everyone so excited. I almost smiled when I saw it. Almost. Then I glanced around for my dad. Had he heard about this, he'd be here, sirens wailing. I couldn't see him yet, though, so I turned back to look at the wall. There, painted in thick black against the pale concrete, were half a dozen enormous gorillas.

"Isn't it amazing? Shame Carter's going to get rid of it."

I agreed that yes, Principal Carter was definitely going to have it removed. And yes, this wasn't your everyday, hastily scribbled graffiti. The gorillas were absolutely lifelike, complete with shadows and stern expressions. They sat staring out at us with huge, watery eyes. Each gorilla was at least four feet tall, and the one in the middle had a speech bubble painted over its head. "So this is what the jungle looks like" it read.

The mural looked polished and professional. Not the work of an amateur at all. It appeared as if the gorillas had been painted using some kind of laser program – they were that perfect. In fact, it was the same gorilla copied six times. There was no way it had been done freehand, I realized. But there was also no way that any student had access to the kind of sophisticated equipment I would guess something like this required.

"This must have taken hours," I said. "Who did it?" It was a stupid question. Lan nodded her head toward the corner. "One guess." I could see Trent videotaping his schoolmates and grinning with satisfaction. He was easy to spot as he towered a good head above everyone else. Trent Adams, a celebrated senior and master of school pranks. He had released twenty chickens in the cafeteria during the second week of his freshman year at school in a protest over the nuggets. As a second year student, he had managed to break into the school and move every piece of the principal's office furniture outside. That prank had made both the local news and a school legend.

"What I meant to ask was, how did Trent do it?"

"He's a genius," Lan said. "Who knows how he did it?" She stared across the crowd to watch him. Lan had always harboured a secret crush on Trent, but it had never developed into anything.

adapted from *Tagged* by Mara Purnhagen

22.1. The graffiti painted on the wall

- A. had already attracted the attention of the police.
- B. was being scrutinized by the school principal.
- C. depicted gorillas, each with a speech bubble.
- D. was a series of repeated, realistic images.

22.2. Which is true about Trent?

- A. He staged a school protest during his second year of studies.
- B. He stood out from the crowd because of his height.
- C. He gained popularity at school because of his graffiti works.
- D. He was secretly in love with Lan.

Tekst 2.

NEED TALENT TO EXHIBIT IN MUSEUMS? NOT THIS PRANKSTER

It was not nearly as dangerous as the time he sneaked into the elephant enclosure at London Zoo and scrawled a graffiti message from the point of view of an elephant: "I want out. This place is too cold. Keeper smells. Boring, boring, boring." And it was not quite as elaborate as the stunt last year in which he spirited a stuffed rat wearing wraparound sunglasses into the Natural History Museum in London and mounted it on a wall.

But over the last two weeks, a shadowy British graffiti artist who calls himself Banksy has carried his own humorous artworks into four New York institutions – the Museum of Modern Art, the Metropolitan Museum of Art, the Brooklyn Museum and the American Museum of Natural History – and attached them with some sort of adhesive tape to the walls, alongside other paintings and exhibits. Similar stunts at the Louvre and the Tate Gallery have earned the artist – who will not reveal his real identity – a household name in Europe, where he has had successful gallery shows and sold thousands of books of his artwork. But his graffiti has also landed him in legal trouble.

Anne Brown, a spokeswoman for the Metropolitan, said that the museum officials believed that a painting found there – a small, gold-framed portrait of a woman wearing a gas mask – was hung secretly on March 13. The guards noticed it and removed it from a wall near other paintings in the American wing, she said. Ms. Brown added that no damage had been done to the wall or to other artworks. The museum does not look kindly on such unauthorized additions to its walls. "I think it's fair to say that it would take more than a piece of adhesive tape to get a work of art into the Metropolitan," Ms. Brown said. Asked whether the incidents raised security concerns for them, officials at the institution said that they believed that they had sufficient numbers of guards and other monitoring systems.

adapted from *www.nytimes.com*

22.3. The graffiti artist presented in the text

- A. sprayed graffiti on museum walls.
- B. earned some money in famous museums.
- C. played his most dangerous prank in New York.
- D. showed his works to the public without the consent of the authorities.

22.4. The last paragraph of the text is about

- A. the necessity to strengthen discipline among security workers.
- B. the response of the museum officials to the incident.
- C. the consequences of the stunt for the prankster.
- D. the legal actions taken by the museum officials.

22.5. Both texts are about

- A. provocative works by graffiti artists. →
- B. the time and effort required to create graffiti. →
- C. the graffiti art designed to decorate the interior of public buildings. →
- D. the attitudes of different institutions towards graffiti. →

Wskazówki do rozwiązania zadania

Czy oba teksty dotyczą prowokacyjnych prac wykonanych przez artystów tworzących graffiti?

Czy pierwszy i drugi tekst mówi o czasie i wysiłku niezbędnym przy tworzeniu graffiti?

W jakich miejscach zostały namalowane graffiti, o których mowa w obu tekstach?

Czy oba teksty dotyczą nastawienia instytucji do graffiti?

Zadanie 23.

Przeczytaj dwa teksty związane z tematem kradzieży. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C albo D.

Tekst 1**A LOST CHANCE**

The bus turned into Oxford Street, and I noticed a billboard, proclaiming “Art Theft Latest”. I hopped off, bought a paper and sat in a café to read it. The stolen picture was *Catherine* by Holbein: a renowned miniature, worth millions. It was the donation of a rich American to the people of London. The picture had been housed with some art dealer in Mayfair, before it was to be passed to the National Portrait Gallery for everyone to see. And then, last night, it had been stolen. The burglar alarm in the safe had gone off, but the guards had taken no notice of it. The police had a couple of leads on the theft, but nothing definite. I got so distracted that I knew I had to visit someone. My ex-girlfriend, Alice, was my choice...

“I’m leaving for France,” I said at her door.

“All right, but...” she said totally amazed.

“Nobody wants my portraits.” I interrupted.

Alice frowned. “If you kept on working, you’d become successful. But if you think it’s better to become a salesman abroad...”

Without a word I groped among the soft mass of shirts in my bag and came out with the Holbein miniature. Alice hissed with disbelief. Then, enthralled, she tried to get hold of the frame. “Careful,” I said. Her hand withdrew.

“How will you sneak away with it?” asked Alice.

“Don’t know. I might be able to sell it in France.”

Suddenly, she said “Well done, Derek. Come on. Let me text my mum, and then we’ll walk to Trafalgar Square, OK?”

The city was buzzing. Far away, a siren was wailing. All the way, Alice hung upon my arm, her face tilted up towards mine as if we had never broken up. I could feel Alice's light breath against my ear as her total admiration. For the first time in years, I felt that I was at the centre of things, not some sad whirling meteorite on the outskirts of space. I could feel the city acknowledge me, enclosing me within its magic walls once more. It occurred to me that perhaps I might even start painting again. But where, in France? I'll have to make up my mind. I was just turning to tell Alice so when I heard the sirens very close. As the police car stopped in front of us I looked at Alice's flushed face with incredulity. She turned her gaze and moved back.

adapted from *The Glass Citadel* by Alison Love

23.1. The miniature painting by Holbein

- A. had been on display in a gallery of a well-known museum when it disappeared.
- B. was a donation from a Mayfair art dealer to the National Portrait Gallery.
- C. hadn't been accessible to the general public before it was stolen.
- D. hadn't been protected with burglar alarms prior to the theft.

23.2. While walking to Trafalgar Square, Derek

- A. felt as if he were in the spotlight again.
- B. prevented Alice from contacting the police.
- C. made a decision to work as a painter in France.
- D. became aware of how attractive Alice was.

Tekst 2.

HOW THE MONA LISA BECAME THE WORLD'S MOST FAMOUS PAINTING

It was Monday 21st August 1911. Three men, ignored by the guards, were hurrying out of the Louvre in Paris. It was odd, since the museum was closed to visitors on Mondays. They were Vincenzo Perugia and his two friends. They had come to the Louvre on Sunday and secreted themselves overnight in a storeroom. In the morning they seized an unprotected painting off the wall. It was the Mona Lisa. But at that time, Leonardo da Vinci's masterpiece was far from the most visited item in the museum. Leonardo painted the portrait around 1507, and it was not until the 1860s that art critics claimed it was one of the finest examples of Renaissance painting. This judgment, however, had not yet been shared by the academics, and interest in it was relatively small.

Initially, the newspapers had nothing on the matter. However, on Tuesday, there was a media explosion when the Louvre issued a statement announcing the theft. Newspapers around the world came out with banner headlines. Thousands of spectators flooded into the Louvre, reopened after a week, to stare at the empty wall. Perugia realized that he had not pinched just an old Italian painting. He had unluckily stolen what had become, in a few short days, the world's most famous painting.

He squirreled the Mona Lisa away in a wooden trunk. After 28 months, he left his Parisian house with his trunk and headed for Florence where he tried to offload the painting on an art dealer who promptly called the police. After a brief trial, Perugia pleaded guilty and was sent

to jail for just eight months, which was an inappropriately light sentence. From that moment the Mona Lisa became a global icon. Under a shower of publicity, it returned to the Louvre. In the first two days after it had been hung again, more than 100,000 people viewed it.

As soon as the painting was stolen in 1911, conspiracy theories sprouted up. Some believed the theft was the French government's way of trying to distract public opinion from uprisings in Africa. *The New York Times* speculated that the Louvre restorers had failed in their restoration job of the Mona Lisa. To cover this up, the museum invented the story of a theft. And although a century has passed, historians are still reluctant to give Perugia the credit for making the Mona Lisa world-famous.

adapted from www.smithsonianmag.com

23.3. When Vincenzo Perugia stole the Mona Lisa,

- A. the critics had already considered it a masterpiece.
- B. it was an exceptionally well-guarded piece of art.
- C. numerous academics became interested in this work of art.
- D. the public were already enthusiastic about this painting.

23.4. Which is a fact, not an opinion, according to the text?

- A. The French government official profited from the theft.
- B. The French restorers did not manage to do their job well.
- C. The thief of the painting was imprisoned for less than a year.
- D. The story about the theft of the painting was made up by the Louvre.

23.5. Both texts are about

- A. paintings which became famous as a result of thefts.
- B. the circumstances in which art thieves were caught red-handed.
- C. burglaries made possible thanks to policemen's help.
- D. burglars who did not manage to get away with their crimes.

Zadanie 24.

Przeczytaj dwa teksty związane z życiem szkolnym nastolatków. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl literę A, B, C albo D.

Tekst 1

A DATE FOR THE PROM

The longest day of my life began slowly. I woke up late, took too long in the shower, and ended up having to enjoy my breakfast cereals in the passenger seat of my mom's minivan at 7:17 that Wednesday morning. I usually got a ride to school with my best friend, Ben Starling, but Ben had gone to school on time, making him useless to me. 'On time' for us was thirty minutes before school actually started, because the half hour before the first bell was the highlight of our social calendars: standing outside the side door that led into the band room and just talking. Most of my friends were in the band, and most of my free time during school was spent within twenty feet of the band room. Being in the band was the envy of all the kids from school except for me. I suffer from tone deafness, which means I am unable to distinguish between musical notes, so I knew I wouldn't pass the audition.

I was going to be twenty minutes late, which technically meant that I'd still be ten minutes early for school itself.

As she drove, Mom was asking me about classes, the finals and prom.

'I don't believe in prom. Besides, I don't have a date,' I reminded her as she rounded a corner. I expertly angled my bowl of cereals to accommodate the g-forces. I'd done this before.

'Well, there's no harm in just going with one of the girls from your class, Tom. I'm sure you could ask Cassie Hiney.' Sure I could have asked Cassie, who was actually perfectly nice and pleasant and cute. But now it was too late as she already had a prom date.

'It's not just that I don't like prom. I also don't like people who like prom,' I explained, although this was, in fact, untrue. Ben and a whole bunch of others went absolutely nuts about the idea of going.

Mom turned into school and I held the mostly empty bowl with both hands as we drove over a speed bump. I glanced over at the senior parking lot. Cassie Hiney's silver Honda was parked in its usual spot. Mom pulled up the minivan outside the band room and kissed me on the cheek. I could see Ben and my other friends standing in a semicircle. I walked up to them, and the half circle effortlessly expanded to include me. They were talking about my ex-girlfriend Suzie Chung, who played the cello and was apparently creating quite an excitement by dating a baseball player named Taddy Mac. And Suzie had decided to go to prom with Taddy Mac. 'Poor guy,' I laughed, hiding my disappointment.

'Bro,' said Ben, standing across from me. Ben had been my best friend since fifth grade, when we both finally accepted the fact that neither of us was likely to attract anyone else as a best friend. Plus, he tried hard, and I liked that—most of the time.

adapted from *Paper Towns* by John Green

24.1. Tom was given a lift to school by his mother because

- A. he needed more time to eat his breakfast at home.
- B. his best friend was hard pressed for time.
- C. he was anxious not to be late for classes.
- D. his best friend did not wait for him.

24.2. After being asked about the prom, Tom

- A. avoided explaining why he disliked it.
- B. realised he'd missed a chance to invite a schoolmate.
- C. decided to focus on finishing his breakfast.
- D. refused to continue the conversation with his mother.

24.3. Which sentence is TRUE about Tom?

- A. He was jealous of the students from the band.
- B. He did not mind that his ex-girlfriend had a prom date.
- C. His disorder prevented him from joining the school band.
- D. His friends shared his lack of enthusiasm for going to the prom.

Tekst 2.**BRITISH SCHOOLS TAKEN BY STORM**

I guess, for anyone who turned 16 in the days before social media, the school leavers' ball, the predecessor of today's prom, was probably a bitter disappointment. It was because most boys wore ill-fitting suits and disgusting amounts of hair gel while girls sported nylon dresses and shiny shoes. Thankfully, the only photographic evidence of these pre-Facebook/Tumblr/Instagram parties is a few blurry snaps, curling at the edges, hidden away in a box under the bed.

However, in the past decade or so the idea of glamorous proms has seeped into the lives of teenagers in the UK. 'Apparently, ninety-five per cent of schools have a big summer party or prom now,' says Monique Wyatt, co-founder of Myschool Proms. 'In order to get their dresses and suits, students get summer jobs and start saving up anything up to two years ahead. Some spend £1,000 on clothes and accessories alone. There are also teachers who say students and their parents are pushing for five-star hotel venues, and boys who pay to hire fire trucks or milk floats so they look unusual when they arrive.'

'Prom as a concept has been brought from across the Atlantic, just as Halloween did before it,' says Melanie Berry, a sociologist. 'The first proms started in UK senior schools six or seven years ago as a celebration of leaving school. Now, it seems they are becoming popular even with primary school students who grew up with Hannah Montana and other Disney Channel imports. It's like a rite of passage, a chance to celebrate an important 'first' in their lives.' From the schools' perspective, according to Berry's research, the majority of teachers use prom as a carrot and sometimes as a stick, too: 'They can say, if you don't work hard, you won't be allowed to go to prom. Study hard and you'll have the best school memories ever'.

adapted from *www.theguardian.com*

24.4. Which of the following is stated in the text as an opinion, not a fact?

- A. Proms are organized by the majority of schools in the UK.
- B. Past proms didn't come up to the participants' expectations.
- C. The trend of organizing proms has been imported from the USA.
- D. Proms have been integrated into the system of rewards and punishments.

24.5. The narrator attempts to

- A. express his/her approval of the new trend at school.
- B. criticise the reason for the extravagance of proms.
- C. warn parents against overspending their prom budget.
- D. describe the changes that have occurred in school proms.

3. Znajomość środków językowych

Znajomość środków językowych sprawdzana jest za pomocą trzech zadań – jednego zadania wielokrotnego wyboru oraz dwóch zadań otwartych krótkiej odpowiedzi. Rodzaje zadań wykorzystywanych w arkuszach egzaminacyjnych są różne. Poniższe wskazówki pozwolą Ci zrozumieć ich specyfikę oraz sposób dochodzenia do ich rozwiązania.

3.1. Zadania wielokrotnego wyboru

Wybór wyrazu brakującego w tekście

- Przeczytaj tekst, ignorując luki i zastanów się, o czym opowiada.
- Skoncentruj teraz swoją uwagę na lukach. Sprawdź, które z nich dotyczą problemów gramatycznych, a które wymagają od Ciebie znajomości słownictwa.
- Jeśli to luka gramatyczna, określ na podstawie otoczenia luki, jakie warunki powinien spełniać wyraz lub wyrażenie pasujące do niej, na przykład w przypadku wstawiania czasownika zwróć uwagę na to, jaki jest podmiot, jakie są wyrażenia poprzedzające lukę, czy nie wymagają użycia konkretnej formy. Następnie popatrz, co znajduje się bezpośrednio po luce, np. jaki przyimek jest użyty i do którego z podanych czasowników on pasuje.
- Jeśli to luka leksykalna, przeczytaj uważnie fragment tekstu, w którym ją umieszczono. Zastanów się, o czym jest mowa w tym fragmencie i jakiej informacji w nim brakuje. Wstawione słowo nie może zaburzać ciągu wypowiedzi, powinno ono logicznie dopełniać przekazywaną treść.
- Za każdym razem masz do dyspozycji cztery opcje odpowiedzi. Tylko jedna z nich prawidłowo uzupełnia lukę. Warto sprawdzić, dlaczego pozostałe są nieprawidłowe.
- Po uzupełnieniu wszystkich brakujących wyrazów lub wyrażeń przeczytaj cały tekst i sprawdź, czy jest on spójny i logiczny.

Zadanie 25.

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl literę A, B, C albo D.

AN ECO-FRIENDLY HOBBIT HOUSE

Tony and Jane Faith live in a pioneering roundhouse near Newport in Wales, a picturesque Bilbo Baggins-style property with a roof made of straw and a chimney poking through. Inside, the wooden floors **25.1.**_____ with rugs and sofas, and chairs have sheepskins thrown over them.

Upstairs there is a sleeping platform. The house is carefully thought through, and would **25.2.**_____ to anyone who has the spirit of the wildwood in them. Tony, who was an early pioneer of the organic house, **25.3.**_____ his living off the land as much as possible. This is an eco-home of wood frame, with recycled windows, solar power and a compost toilet.

Most importantly, though it may **25.4.**_____ 1,500 man hours to build, it cost only £3,000. This house is said to be almost biodegradable, so it meets the need for low-impact development and for young families to have somewhere affordable to live.

adapted from *www.telegraph.co.uk*

Wskazówki do rozwiązania zadania

Zdecyduj, w jakim czasie oraz w jakiej formie, czynnej czy biernej, powinien zostać użyty czasownik?

Co znaczą te czasowniki? Który z nich wymaga użycia przyimka *to*?

Który czasownik tworzy związek frazeologiczny z wyrażeniem *someone's living*?

Zwróć uwagę, w jakim czasie jest użyty czasownik *cost* w tym zdaniu? Jak wpływa to na wybór formy czasownika pasującej do tej luki? Czy potrzeba zastosować stronę bierną?

25.1.

- A. are laying
- B. laid
- C. are laid
- D. have laid

25.2.

- A. draw
- B. attract
- C. charm
- D. appeal

25.3.

- A. has
- B. does
- C. works
- D. makes

25.4.

- A. have taken
- B. have been taken
- C. be taken
- D. take

Poprawne rozwiązania**25.1.** C**25.2.** D**25.3.** D**25.4.** A

Zadanie 26.

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl literę A, B, C albo D.

THE SOLDIER BEAR

Recently, a reception was held in the Scottish Parliament **26.1.**_____ honour of a bear which saw action in World War II. Wojtek, also called the ‘Soldier Bear’, was adopted by Polish troops and helped them at the Battle of Monte Cassino.

Wojtek was rescued as a one-month-old cub in the Middle East in 1943 and as he grew he was trained to carry heavy weapons. After Polish forces had been sent to Europe, it became **26.2.**_____ that the only way to keep the bear was to make him a soldier. So he was given a name, rank and number, and he **26.3.**_____ in the Italian campaign.

When the soldiers finished their military service, Wojtek was taken to Edinburgh Zoo where he lived till the end of 1963. Now, efforts **26.4.**_____ by the Wojtek Memorial Trust to build a permanent tribute to the bear.

adapted from <http://news.bbc.co.uk>

Wskazówki do rozwiązania zadania

Jaki przyimek pasuje do tej luki?
Jak brzmi wyrażenie *ku czci* w języku angielskim?

Który z przymiotników tworzy związek frazeologiczny z czasownikiem *become* pasujący do luki?

Zwróć uwagę na znajdujący się za luką przyimek *in*. Który czasownik tworzy związek frazeologiczny z tym przyimkiem?

Czy w lukę należy wstawić czasownik w stronie czynnej, czy biernej? Jaki czas należy zastosować w zdaniu rozpoczynającym się od słowa *now*?

26.1.

- A. to
- B. in
- C. for
- D. with

26.2.

- A. clear
- B. sure
- C. conscious
- D. straight

26.3.

- A. accomplished
- B. supplied
- C. participated
- D. ordered

26.4.

- A. are making
- B. have made
- C. had been made
- D. are being made

Poprawne rozwiązania**26.1.** B**26.2.** A**26.3.** C**26.4.** D

Zadanie 27.

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl literę A, B, C albo D.

A BRIEF HISTORY OF LOLLIPOPS

The first lollipops are thought **27.1.** _____ invented during the Civil War. They were just hard candies on the tips of pencils for children to nibble on. In 1908, George Smith was the first to put lollipops on a stick to make them easier to eat! He actually named the treats **27.2.** _____ his favourite racing horse, Lolly Pop!

The first lollipop machine was invented by Racine Confectioners Machinery Company. It could make 40 lollipops per minute. However, some people **27.3.** _____ this fact, claiming it was Samuel Born who automated the lollipop making process. He invented the machine which could automatically attach the stick to the candy.

Over time, the process of lollipop making has evolved **27.4.** _____. Today it's completely different. Machines can make 6,000 lollipops per minute! The look of the lollipops has also changed. Some spin, glow or even light up! Traditional or novel, the lollipop is still enjoyed by children worldwide!

adapted from www.streetdirectory.com

Wskazówki do rozwiązania zadania

Czy znasz konstrukcję bierną *He is thought to be rich*? Jak ją wykorzystasz do rozwiązania tego zadania? Czy konstrukcja z luki odnosi się do wydarzenia przeszłego, czy teraźniejszego?

Który przyimek uzupełnia czasownik złożony (*phrasal verb*) *name sth ...*?

Jaki czasownik pasuje do tej luki? Czy ten czasownik ma wyrażać zgodę, czy kontrast z poprzednimi zdaniem?

Który przysłówek pasuje znaczeniowo do tej luki? Czy fakt, że obecnie maszyny produkują 6000 lizaków na minutę sugeruje Ci którąś z opcji?

27.1.

- A. to be
- B. as having been
- C. to have been
- D. of being

27.2.

- A. after
- B. on
- C. for
- D. by

27.3.

- A. refuse
- B. express
- C. state
- D. question

27.4.

- A. similarly
- B. considerably
- C. randomly
- D. slightly

Poprawne rozwiązania**27.1.** C**27.2.** A**27.3.** D**27.4.** B

Zadanie 28.

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Zakreśl literę A, B, C albo D.

DOES THE 5-SECOND RULE REALLY WORK?

The theory is that if food dropped on the floor is picked up quickly enough, it's safe to eat. Some call it the 'five-second rule', while others know it as the 'three-second rule'. **28.1.** _____ you're familiar with, it certainly isn't based on science, says Dr Ronald Cutler, a microbiologist from the University of London.

To prove what he said, Dr Cutler subjected the rule to scientific testing. His trial **28.2.** _____ dropping pieces of apple on different surfaces artificially contaminated with bacteria. It was meant to **28.3.** _____ what would happen if you dropped food onto a filthy floor.

Dr Cutler analysed the food samples and found that they were all covered in germs compared with control samples that **28.4.** _____ dropped. The conclusion is "If you drop food on a floor, it's better to put it in the bin," says Dr Cutler.

adapted from *www.nhs.uk*

Wskazówki do rozwiązania zadania

W poprzedzającym lukę zdaniu jest mowa o dwóch zasadach. Która z opcji odpowiedzi dotyczy dwóch rzeczy, a która tylko jednej? Czy aby wybrać którąś z tych opcji musiałbyś dodać dodatkowe słowo, którego nie ma w tym zdaniu?

Które słowo logicznie uzupełni lukę? W jakim kontekście użyłbyś każdej z podanych opcji?

W jakim celu upuszczono kawałek jabłka na zakażoną powierzchnię? Który z podanych czasowników najlepiej oddaje ten cel?

Użycia jakiego czasu gramatycznego wymaga kontekst tego zdania? Jaka jest chronologia wydarzeń?

28.1.

- A. Either
- B. The one
- C. Whether
- D. Whichever

28.2.

- A. consisted
- B. involved
- C. contained
- D. gathered

28.3.

- A. imitate
- B. perform
- C. fake
- D. pretend

28.4.

- A. aren't
- B. haven't been
- C. hadn't been
- D. won't be

Poprawne rozwiązania**28.1.** D**28.2.** B**28.3.** A**28.4.** C

3.2. Zadania krótkiej odpowiedzi

Słotwórstwo

- To zadanie może być oparte na tekście lub oddzielnych, rozbudowanych zdaniach, do których będziesz musiał wpisać przekształcone wyrazy.
- Jeśli jest to tekst, przeczytaj cały, zanim przystąpisz do rozwiązywania zadania, aby zorientować się w jego treści i formie. Podczas czytania zastanów się, jakich części mowy brakuje w zdaniach.
- Podczas drugiego czytania tekstu uzupełnij luki podanym wyrazem, zmieniając jego formę odpowiednio do części mowy, na którą się zdecydowałeś.
- Zastanów się, czy wpisywany wyraz powinien mieć przedrostek, np. nadający mu znaczenie przeciwne, lub czy powinien być użyty w liczbie mnogiej.
- Po przekształceniu wszystkich podanych wyrazów przeczytaj tekst jeszcze raz i upewnij się, że wstawione formy gramatyczne nie zaburzają logiki tekstu.

Zadanie 29.

Uzupełnij każdą lukę (29.1.–29.4.) jednym wyrazem, przekształcając wyraz podany w nawiasie, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów.

YOUR UNFULFILLING DAY JOB
MIGHT BE THE BEST THING
THAT HAS EVER HAPPENED TO YOU

Diane Ladd was a little doubtful about playing Chevy Chase's mother in *National Lampoon's Christmas Vacation*. It required her to artificially age her appearance. She did it mainly for the pay check and is still obtaining the 29.1. _____ (FINANCE) rewards of that role 25 years later.

As her example shows, an unglamorous job can turn out to be a lucrative one and may 29.2. _____ (ABLE) your pursuit of more pleasurable activities. While the ideal is to be paid for doing what you love, often the bitter reality is being paid for work that neither gives you pleasure nor stimulates you intellectually.

However, instead of blocking 29.3. _____ (CREATE), performing such work can support it by removing economic stress. Americans count their money worries as one of their biggest stress factors and the 29.4. _____ (PRESENT) of chronic stress can limit our ability to think unconventionally.

So perhaps it's time to change your thinking. Your day job isn't standing between you and your passion.

adapted from *www.forbes.com*

Wskazówki do rozwiązania zadania

Która część mowy powinna być użyta w tym zdaniu? Która część mowy opisuje rzeczownik? Jak stworzymy tę część mowy?

Czy wiesz, która część mowy powinna być użyta w tym zdaniu? Jakiego przedrostka należy użyć aby stworzyć tę część mowy? Czy słowo to ma mieć znaczenie pozytywne, czy negatywne?

Przetłumacz na język polski ten fragment zdania. Będzie on brzmiał *zamiast blokowania...* (czego?) Która część mowy pasuje do luki?

Którą część mowy poprzedza przedimek określony?

Poprawne rozwiązania

29.1. financial

29.2. enable

29.3. creativity

29.4. presence

Zadanie 30.

Uzupełnij każdą lukę (30.1.–30.4.) jednym wyrazem, przekształcając wyraz podany w nawiasie, tak aby otrzymać logiczny i gramatycznie poprawny tekst. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych wyrazów.

BURIED TREASURE NEVER LOSES ITS LUSTRE

In Buckinghamshire, an unemployed metal-detecting enthusiast hit the jackpot in June 2014. Paul Coleman was lucky enough to uncover more than 5,000 silver coins that had been buried in the **30.1.** _____ (PICTURE) village of Aylesbury almost a millennium ago. Their value has been estimated at more than £1 million.

For a man so short of cash that he could **30.2.** _____ (BARE) afford the petrol to get to the field, it was a wonderful present. For historians, too. The coins found by Mr Coleman date from the reign of Aethelred II, who ruled England between 978 and 1016. The coins were buried with such care that their faces are preserved unscratched as they were placed in a lead **30.3.** _____ (CONTAIN).

At first the local authorities tried to keep the exact location of the find **30.4.** _____ (CONFIDE) to avoid the arrival of hundreds of treasure hunters to the village. But it turned out to be impossible and many of them poured to Aylesbury as soon as they heard about the treasure.

adapted from *www.telegraph.co.uk*

Wskazówki do rozwiązania zadania

Jaka część mowy stoi przed rzeczownikiem, a po przedimku? Jaka część mowy określa rzeczownik? Jakiego przyrostka użyjesz aby utworzyć tę część mowy?

W jaki sposób tworzymy przysłówki?

Zastanów się jakie znasz sposoby tworzenia rzeczowników od czasowników. Który z tych sposobów należy zastosować w tym przypadku?

Czy wstawisz tu przymiotnik, czy przysłówek?

Poprawne rozwiązania

30.1. picturesque

30.2. barely

30.3. container

30.4. confidential

Uzupełnianie tekstu brakującymi wyrazami

- ☉ Przeczytaj tekst, ignorując luki i zastanów się, o czym jest.
- ☉ Skoncentruj teraz swoją uwagę na lukach. Na podstawie otoczenia luki, zdecyduj, która z nich dotyczy problemów gramatycznych, a która wymaga od Ciebie znajomości słownictwa.
- ☉ Jeśli to luka gramatyczna, określ, jakie warunki powinien spełniać wyraz pasujący do niej. Jeśli brakującym wyrazem w zdaniu jest np. czasownik, zastanów się, jakiej jego formy należy użyć.
- ☉ Jeśli to luka leksykalna, przeczytaj uważnie fragment tekstu, w którym ją umieszczono. Zastanów się, o czym jest mowa w tym fragmencie i jakiej informacji w nim brakuje. Wstawione słowo nie może zaburzać wypowiedzi, powinno logicznie dopełniać przekazywaną treść.
- ☉ Pamiętaj, że każdą lukę należy uzupełnić tylko jednym wyrazem.
- ☉ Po uzupełnieniu wszystkich luk przeczytaj cały tekst i sprawdź, czy jest on spójny i logiczny.

Zadanie 31.

Przeczytaj tekst. Uzupełnij go, wpisując w każdą lukę (31.1.–31.4.) jeden wyraz, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.

SELFIE CULTURE: GOOD OR BAD?

The art of the selfie is one **31.1.**_____ lots of people have been practising lately. According to a recent study, 91 percent of teens have posted selfies online.

What's the **31.2.**_____ for their popularity? The cult of the selfie celebrates ordinary people. Everybody can feel like a model and share their pictures online. Besides, it's a quick way to get positive comments about your appearance. When others *Like it*, it's a boost of confidence.

Sure, showing off a new outfit or hairstyle is fun, but there's a danger that your self-esteem may **31.3.**_____ linked to the *Likes* you get, and they aren't based on who you are – they're based on what you look like. Overall, opinions vary on **31.4.**_____ or not selfie culture is a positive phenomenon. Ask yourself: Are my selfies for fun or do I need the *Likes*?

adapted from www.teenvogue.com

Wskazówki do rozwiązania zadania

Czy zauważyłeś/łaś, że jest to zdanie złożone? Która część mowy służy do łączenia dwóch zdań pojedynczych, aby powstało zdanie podrzędnie złożone?

Na jaką część mowy wskazuje przedimek *the* znajdujący się przed luką? Jakie słowo łączy się z przyimkiem *for* i pasuje do kontekstu?

Jaka część mowy występuje po czasowniku modalnym *may*? Jaką powinna mieć formę gramatyczną?

Zastanów się, jakiej części mowy brakuje w zdaniu. Zwróć uwagę na fragment zdania po *luce*, na jaki spójnik ono wskazuje?

Poprawne rozwiązania

31.1. that / which

31.2. reason

31.3. be

31.4. whether

Zadanie 32.

Przeczytaj tekst. Uzupełnij go, wpisując w każdą lukę (32.1.–32.4.) jeden wyraz, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna wpisywanych wyrazów.

THE WORLD'S LARGEST TRUFFLE
GOES TO AUCTION

A few minutes after 9 a.m. at Sotheby's, a group of people huddled around a dirt-smudged truffle sitting on a white stand. Federico Balestra, the manager of Sabatino Truffles, put on his white gloves and, for **32.1.** _____ of damaging the fungus, carefully rotated it 'to show its good side' to the photographers. It was the auction house's first experience with selling a truffle.

Usually, Balestra would deal directly with top chefs, but this was **32.2.** _____ ordinary truffle. At nearly twice the weight of the previous record holder, it was the largest specimen ever unearthed. Balestra was unwilling to disclose where the truffle had been found, but assured everyone that the dog that **32.3.** _____ sniffed the fungus out was still being fed steak as a reward.

Rather than pay a hefty tax to the government, the Balestra family had decided to sell it at auction and donate the proceeds **32.4.** _____ charity.

adapted from *www.newyorker.com*

Wskazówki do rozwiązania zadania

Zastanów się, jakiej części mowy brakuje w zdaniu. Dlaczego Federico Balestra tak ostrożnie obrócił trufkę? Jak brzmi po angielsku wyrażenie z *obawy przed*?

Zastanów się, czy w lukę należy wstawić wyraz, który jest twierdzący, czy przeczący.

Zwróć uwagę na chronologię wydarzeń. Jaki czas gramatyczny trzeba zastosować w tym zdaniu?

Jaki przyimek łączy się z wyrażeniem *donate something*?

Poprawne rozwiązania

32.1. fear

32.2. no

32.3. had

32.4. to

Transformacje

- Przeczytaj zdanie, które masz przekształcić oraz słowo-klucz (jeśli jest podane), którego musisz użyć, a także początek i/lub koniec zdania, jeśli jest podany.
- Zastanów się, do jakiego zagadnienia gramatycznego lub leksykalnego odnosi się to zadanie (np. użycie czasów, strona bierna itp.), biorąc po uwagę słowo-klucz, którego musisz użyć. Często słowo-klucz jest wskazówką do użycia konkretnej struktury gramatycznej.
- Pamiętaj, że nie wolno Ci zmieniać formy podanego słowa-klucza ani przekraczać liczby wyrazów podanej w poleceniu.
- Przeczytaj uzupełnione zdanie i upewnij się, że jest ono w pełni poprawne i zachowuje sens zdania wyjściowego.

Zadanie 33.

Wykorzystując wyrazy podane drukowanymi literami, uzupełnij każde zdanie z luką, tak aby zachować sens zdania wyjściowego (33.1.–33.4.). Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna i gramatyczna wpisywanych fragmentów zdań. **Uwaga:** nie zmieniaj formy podanych wyrazów. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów, wliczając w to wyraz już podany.

- 33.1. It's highly possible that pirates hijacked an oil tanker off the coast of Somalia.

MAY

An oil tanker _____ by pirates off the coast of Somalia.

- 33.2. Josh didn't pass the final exams because he hadn't studied enough.

WOULD

If Josh had studied more, _____ the final exams.

- 33.3. I have no idea what I should do with all the clutter in my room.

SUPPOSED

I have no idea what _____ with all the clutter in my room.

- 33.4. Although they are best friends, Tina and Mary often argue with each other.

OUT

Tina often _____ Mary although they are best friends.

Zadanie 34.

Uzupełnij każde zdanie z luką, tak aby zachować sens zdania wyjściowego (34.1.–34.4.). Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna i gramatyczna wpisywanych fragmentów zdań. **Uwaga:** w każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów.

- 34.1. Tom succeeded in passing his final exam, even though he was not prepared.

Despite _____ to pass his final exam.

- 34.2. It was not until the rain stopped that the extent of the damage became clear.

Only when the rain stopped _____ how much damage had been done.

- 34.3. Mary must take her exam now because she didn't pass it in the summer term.

If Mary _____ in the summer term she wouldn't have to take it now.

- 34.4. 'You shouldn't be unpleasant towards your colleagues,' said the manager.

The manager advised me _____ towards my colleagues.

Układanie zdań z podanych wyrazów

- Jest to typ zadania, w którym część zdania jest zapisana w nawiasie. Wyrazy w nawiasie podane są w formach podstawowych. Należy je odpowiednio przekształcić i jeśli trzeba, dopisać dodatkowe wyrazy, np. przyimki, aby utworzone zdanie było spójne i gramatycznie poprawne. Całość przekształcenia należy wpisać w lukę.
- Pamiętaj, że nie wolno zmienić kolejności wyrazów w nawiasie.
- Zwróć uwagę na to, co znajduje się przed nawiasem, np. konstrukcje, po których wymagany jest określony czas.
- Czasami to fragment zdania podany po nawiasie, np. okoliczniki, podpowie Ci, jak należy przekształcić wyrazy w nawiasie.
- Pamiętaj, że nie wolno Ci przekroczyć liczby wyrazów podanej w poleceniu.

Zadanie 35.

Uzupełnij zdania 35.1.–35.4., wykorzystując podane w nawiasach wyrazy w odpowiedniej formie. Nie należy zmieniać kolejności podanych wyrazów, trzeba natomiast – jeżeli jest to konieczne – dodać inne wyrazy, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów. **Uwaga:** w każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów, wliczając w to wyrazy już podane.

- 35.1. Lucas wasn't sure if (*he / ever / see*) _____ the man before.
- 35.2. I'm sure that unless the weather improves, heavy snow (*make / they / change*) _____ their travel plans.
- 35.3. It says here that these (*pill / ought / take*) _____ three times a day after meals.
- 35.4. You (*should / not / behave*) _____ so irresponsibly at the festival last week. I'd asked you to be careful.

Tłumaczenie fragmentów zdań

- Przystępując do tłumaczenia fragmentów zdań, wyrażaj się precyzyjnie. Staraj się, aby Twoje tłumaczenie było jak najbliższe oryginału, pamiętaj jednak, że dosłowne tłumaczenie nie zawsze jest wskazane. Nie zapominaj, że pewne wyrazy o bardzo podobnym wyglądzie i brzmieniu mają zupełnie inne znaczenie, np. *gimnazjum* to nie jest *gymnasium* tylko *college*.
- Zastanów się, czy Twoje tłumaczenie nie opiera się na błędnej kalce z języka polskiego. Tłumaczenie poszczególnych wyrazów bez zastosowania charakterystycznych dla języka zasad gramatyczno-leksykalnych może zmienić sens zdania.
- Sprawdź, czy przetłumaczony przez Ciebie fragment stanowi logiczną i strukturalną całość z częścią zdania podaną już w języku obcym.
- Bardzo istotną wskazówką w poleceniu jest informacja o liczbie wyrazów, które można wpisać w lukę. Przekroczenie tej liczby może podpowiedzieć Ci, że Twoje tłumaczenie jest błędne.

Zadanie 36.

Przetłumacz na język angielski podane w nawiasach fragmenty, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. Wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań. **Uwaga:** w każdą lukę możesz wpisać maksymalnie pięć wyrazów.

- 36.1. (*Nie jestem w stanie*) _____ to solve the problem with my computer for two weeks.
- 36.2. The headmaster (*nie będzie tolerował*) _____ with such behavior any longer.
- 36.3. You (*lepiej nie zniechęcaj*) _____ your sister from taking part in talent show competitions.
- 36.4. Preparing for the final exams shouldn't prevent students from (*uczenia się języków obcych*) _____ for pleasure.

4. Wypowiedź pisemna

Umiejętność pisania sprawdzana jest za pomocą zadania otwartego, polegającego na napisaniu wypowiedzi w formie rozprawki bądź artykułu albo w formie listu formalnego. Trzeba napisać tekst o długości od 200 do 250 słów, który będzie zawierał wszystkie elementy określone w temacie.

4.1. Artykuł

- ☞ Zwróć uwagę, że temat artykułu jest skonstruowany według schematu. Najpierw przedstawiony jest problem lub zjawisko społeczne. Następnie podane są dwa elementy treści, które powinny się znaleźć w artykule, np. zrelacjonowanie przebiegu wydarzenia oraz przedstawienie opinii autora artykułu w poruszanej sprawie. Te dwa kluczowe elementy polecenia musisz szczegółowo omówić w swoim artykule.
- ☞ Artykuł, jak każda wypowiedź pisemna, ma określoną kompozycję. Istotnymi jego elementami są: wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
- ☞ Pamiętaj o nadaniu artykułowi tytułu, który przyciągnie uwagę czytelnika. W treści artykułu może znaleźć się jakieś odwołanie do tytułu, tak aby jego użycie miało uzasadnienie.
- ☞ We wstępie musisz zachęcić czytelnika do przeczytania Twojego artykułu. Nie powtarzaj opisu sytuacji przedstawionej w temacie. Raczej, wprowadzając temat, przywołaj związaną z tematem anegdotę lub jakiś znany fakt czy cytat, zadaj prowokujące lub kontrowersyjne pytanie.
- ☞ W kolejnych akapitach rozwinięcia szczegółowo omów wskazane w temacie aspekty. Twoja argumentacja musi być pogłębiona, wieloaspektowa i poparta przykładami. Twoje argumenty powinny być konkretne, jasne i łatwe do odszukania. Używaj więc wyrażen i zwrotów porządkujących tok Twojej wypowiedzi.

- W zakończeniu artykułu powinno znaleźć się podsumowanie Twoich argumentów. Nie powtarzaj treści zapisanych we wstępie. Dobrym rozwiązaniem jest podsumowanie nawiązujące do tytułu artykułu lub postawienie nowych pytań zmuszających czytelnika do dalszych rozważań.
- Pamiętaj, że napisany przez Ciebie tekst powinien stanowić spójną, klarowną całość. Oznacza to, że musisz zadbać o logikę wewnątrz zdań, ale też kolejne zdania powinny wynikać jedno z drugich, a akapity łączyć się za pomocą odpowiednich zwrotów. Jeżeli przedstawiś argumenty, poprzysz je przykładami, a nie zadbasz o logiczne i gramatyczne powiązania między poszczególnymi fragmentami swojej wypowiedzi, nie będzie to dobrze napisany artykuł, a jedynie zlepek przypadkowych myśli.
- Wyrażaj się precyzyjnie, wykorzystując słownictwo charakterystyczne dla poruszanego tematu. Nie używaj słów pospolitych i potocznych, takich jak: super, fajny, interesujący – liczą się do limitu słów, ale świadczą o ograniczonym zasobie słownictwa.
- Kiedy Twój tekst jest gotowy, przeczytaj go jeszcze raz. Sprawdź, czy jest logicznie uporządkowany, czy oba wskazane w temacie aspekty zostały rozwinięte i uzasadnione.
- Sprawdź, czy Twój tekst mieści się w limicie słów.
- Spróbuj zauważyć w swojej wypowiedzi błędy, które popełniłeś z powodu pośpiechu lub braku staranności, np. błędy interpunkcyjne lub ortograficzne. Wprowadź ewentualne poprawki.

Zadanie 37.

Wypowiedz się na poniższy temat. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu.

Ostatnio zaangażowałeś(-aś) się w pracę organizacji charytatywnej. Napisz **artykuł** na stronę internetową szkoły, w którym opiszysz działalność tej organizacji oraz wskażesz korzyści wynikające z bycia jej członkiem.

4.2. Rozprawka

- Rozprawka może mieć różne formy. Może to być rozprawka typu „za i przeciw”, w której musisz podać argumenty „za” i argumenty „przeciw” rozważanemu zagadnieniu lub wady i zalety jakiegoś rozwiązania. Może to być rozprawka, w której będziesz musiał rozważyć problem z dwóch punktów widzenia. Może to być rozprawka opiniująca, w której będziesz mógł przedstawić swój punkt widzenia, popierając go albo argumentami „za”, albo argumentami „przeciw”. Dopuszczalne jest też przedstawienie argumentów „za” i „przeciw”.
- Zwróć uwagę, że temat rozprawki jest skonstruowany według schematu. Pierwsze zdanie w temacie – to przedstawienie zagadnienia, czyli głównego tematu, który ma być w rozprawce omówiony. Zagadnienie odwołuje się do jakiegoś zjawiska z Twojego otoczenia, do jakiejś znanej Ci sytuacji czy problemu. W drugiej części tematu podane są dwa aspekty, które musisz w rozprawce rozważyć, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami i przykładami z życia.
- Rozprawka, jak każda wypowiedź pisemna, ma określoną kompozycję. Istotnymi elementami rozprawki są: wstęp, rozwinięcie i zakończenie. Z takich właśnie części musi składać się także Twoja wypowiedź argumentacyjna.
- We wstępie rozprawki należy postawić tezę. To zazwyczaj parafraza zagadnienia, które zapisano w temacie rozprawki. Pamiętaj, że w tezie musisz zapowiedzieć strukturę swojej

rozprawki. W przypadku rozprawki „za i przeciw” powinieneś napisać, że rozważysz argumenty „za” i „przeciw” wobec omawianego zagadnienia, plusy i minusy czy też wady i zalety proponowanego rozwiązania problemu. Jeśli piszesz rozprawkę opiniującą, musisz przedstawić swoje stanowisko wobec omawianego zagadnienia.

- ☞ Poprawnie sformułowana teza musi być zgodna z tematem i treścią rozprawki.
- ☞ Pamiętaj, aby Twoja argumentacja w rozwinięciu była pogłębiona, wieloaspektowa i poparta przykładami. Argumenty powinny być konkretne, jasne i łatwe do odszukania. Używaj więc wyrażen i zwrotów porządkujących tok Twojej wypowiedzi.
- ☞ Dobrze napisana rozprawka ma podsumowanie spójne z podaną w rozwinięciu argumentacją. W zakończeniu nie powtarzaj tymi samymi słowami treści, które zostały już zapisane we wstępie.
- ☞ Pamiętaj, że napisany przez Ciebie tekst powinien stanowić spójną klarowną całość. Oznacza to, że musisz zadbać o logikę wewnątrz zdań, ale też kolejne zdania powinny wynikać jedno z drugich, a akapity łączyć się za pomocą odpowiednich zwrotów. Jeżeli przedstawiś argumenty, poprzysz je przykładami, a nie zadbasz o logiczne i gramatyczne powiązania między poszczególnymi fragmentami swojej wypowiedzi, nie będzie to dobrze napisana rozprawka, a jedynie zlepek przypadkowych myśli.
- ☞ Wyrażaj się precyzyjnie, wykorzystując słownictwo charakterystyczne dla poruszanego tematu. Nie używaj słów pospolitych i potocznych, takich jak: super, fajny, interesujący – liczą się do limitu słów, ale świadczą o ograniczonym zasobie słownictwa.
- ☞ Pamiętaj, że rozprawkę należy napisać językiem formalnym, unikaj potocznych wyrażen oraz stylu języka mówionego.
- ☞ Kiedy Twój tekst jest gotowy, przeczytaj go jeszcze raz. Sprawdź, czy jest logicznie uporządkowany, czy oba wskazane w temacie aspekty zostały rozwinięte i uzasadnione.
- ☞ Sprawdź, czy Twój tekst mieści się w limicie słów.
- ☞ Spróbuj zauważyć w swojej wypowiedzi błędy, które popełniłeś z powodu pośpiechu lub braku staranności, np. błędy interpunkcyjne lub ortograficzne. Wprowadź ewentualne poprawki.

Zadanie 38.

Wypowiedz się na poniższy temat. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu.

Obecnie szkoły stawiają coraz wyższe wymagania swoim uczniom. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawiś dobre i złe strony takiej sytuacji.

Zadanie 39.

Wypowiedz się na poniższy temat. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu.

Wielu młodych ludzi decyduje się na udział w programach telewizyjnych odkrywających talenty. Czy jest to dobry pomysł? Napisz **rozprawkę** na ten temat, odnosząc się do wpływu, jaki udział w tego typu programach wywiera na:

- rozwój osobowości
- przyszłą karierę zawodową.

4.3. List formalny

- Temat listu formalnego ma określoną strukturę. Najpierw określona jest sytuacja, w której uczestniczył lub będzie uczestniczył autor listu. Stanowi ona pretekst do napisania listu do określonego w poleceniu odbiorcy. Następnie podana jest informacja dotycząca elementów treści, które powinny się znaleźć w liście. Może to być na przykład uzasadnienie sformułowanego wcześniej problemu lub przeprowadzenia jakiejś akcji (pierwszy aspekt) oraz zaproponowanie rozwiązań dotyczących poruszanej sprawy (drugi aspekt). Te dwa wskazane w temacie elementy musisz szczegółowo omówić w swoim liście.
- List formalny, jak każda wypowiedź pisemna, ma określoną kompozycję. Istotnymi jego elementami są: wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
- Tworząc swój tekst, nie zapomnij o odpowiednim zwrocie rozpoczynającym i kończącym list. To jeden z bardzo ważnych elementów wyznaczających formalny charakter Twojej wypowiedzi.
- We wstępie musisz wskazać cel lub powód pisania listu.
- W rozwinięciu szczegółowo omów wskazane w temacie aspekty. Twoja argumentacja musi być pogłębiona, wieloaspektowa i poparta przykładami. Twoje argumenty powinny być konkretne, jasne i łatwe do odszukania. Używaj więc wyrażeń i zwrotów porządkujących tok Twojej wypowiedzi.
- W zakończeniu listu powinno znaleźć się podsumowanie Twoich argumentów. Unikaj uniwersalnych podsumowań, pasujących do każdego listu niezależnie od jego tematu.
- Pamiętaj, że napisany przez Ciebie tekst powinien stanowić spójną klarowną całość. Oznacza to, że musisz zadbać o logikę wewnątrz zdań, ale też kolejne zdania powinny wynikać jedno z drugich, a akapity łączyć się za pomocą odpowiednich zwrotów.
- Wyrażaj się precyzyjnie, wykorzystując słownictwo charakterystyczne dla poruszanego tematu. Nie używaj słów pospolitych i potocznych, takich jak: super, fajny, interesujący – liczą się do limitu słów, ale świadczą o ograniczonym zasobie słownictwa.
- Pamiętaj, aby unikać w liście formalnym potocznych wyrażeń oraz stylu języka mówionego. List powinien być rzeczowy i pozbawiony elementów emocjonalnych.
- Kiedy Twój tekst jest gotowy, przeczytaj go jeszcze raz. Sprawdź, czy jest logicznie uporządkowany, czy oba wskazane w temacie aspekty zostały rozwinięte i uzasadnione.
- Sprawdź, czy Twój tekst mieści się w limicie słów.
- Spróbuj zauważyć w swojej wypowiedzi błędy, które popełniłeś z powodu pośpiechu lub braku staranności, np. błędy interpunkcyjne lub ortograficzne. Wprowadź ewentualne poprawki.

Zadanie 40.

Wypowiedz się na poniższy temat. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu.

Studiujesz na zagranicznej uczelni i nie jesteś zadowolony z warunków panujących w akademiku, w którym mieszkasz. Napisz **list** do władz uczelni, w którym przedstawisz problemy studentów mieszkających w tym akademiku i zaproponujesz, w jaki sposób można poprawić tę sytuację.

5. Transkrypcje tekstów do słuchania

Transkrypcje tekstów do zadań ze wskazówkami (zadania: 1., 5., 9.) znajdują się w rozdziale 1.

Zadanie 2.

Tekst 1.

This year, the members of the Australian Crocs Society have decided to check the number of crocodiles in Iron Range National Park as they've been seen there more often than in recent years. The team spent the last month on a risky mission, counting the crocodiles in the park. Yesterday, one of the volunteers tried to do it from a canoe. As crocks don't usually attack people on boats, the volunteer came close to the bank where he saw the animals. Suddenly, three crocodiles swam swiftly to the canoe, hitting it and turning it over. Luckily enough, the other members of the team, who were on a motor boat in the area, came to his rescue and so the crocs didn't injure the careless volunteer.

adapted from www.dailymail.co.uk

Tekst 2.

Woman: Mark, is it easy for university graduates to find employment nowadays?

Man: Definitely not. As an employer, I would say that only about 15% of the young will get their dream jobs.

Woman: Is the situation that bad?

Man: Let's be realistic, about 70% of the graduates will be hired within a year, but I mentioned a dream job. Young people, like their parents, look for permanent employment. According to the latest data, only about one third of them will be able to get it, just as it was the year before. The rest of them will work on temporary contracts.

Woman: But companies like yours are looking for new employees, aren't they?

Man: You see, these companies want a workforce capable of doing very specific tasks. And in my opinion, about half of the applicants lack the skills required by companies like mine.

adapted from <http://en.wikipedia.org>

Tekst 3.

Hello everybody. Beethoven said that good music should strike fire from the heart of man. You know, I have found that to be so true. Today, I'd like you to meet our guests: Faith Hill and Tim McGraw, the famous country duet. They always bring fire to those who listen to them. As you all know, apart from singing at different country music festivals and recording, they also sit as judges at the Mississippi County Talent Competition. So first, let's listen to their unforgettable song *It's Your Love*, and then I'll ask them to join me here on my couch and try to get as much as I can from them. Ladies and gentlemen, please welcome Faith and Tim.

adapted from www.npr.org

Zadanie 3.

Tekst 1.

Today we're going to talk about food labelling. As you may have noticed, the UK Food Standards Agency has introduced a traffic light labelling scheme. Food products are labelled red, green or yellow depending on the levels of sugar, fat, saturated fat and salt in the product. An online survey carried out among 250 participants shows that the colour green indicating the low fat content of products has led to a significant, positive effect on consumer choices. However, products with organic labels have been chosen less frequently by consumers since the traffic light labels were included on the product packaging. Quite surprising, isn't it? To my mind, this may be caused by a shift in attention. When there were no traffic lights, the organic label was the main factor that guided consumer choices. But now, when the consumers see traffic light labels, they pay less attention to the organic label.

adapted from www.foodnavigator.com

Tekst 2.

Have you ever woken up in the morning and wished that your bed would just make itself? Well, a Spanish furniture company has come up with an interesting solution.

Their new smart bed represents a significant improvement for the lazy. Three seconds after the person gets out of the bed, mechanical arms begin pulling the pillows, sheets, and blankets back into place. The entire bed-making process takes about 50 seconds from start to finish.

Overall, the smart bed seems great! However, it does have one big flaw: the bed only works with the company's bedding, so you have to add this expense to the £1,000 for the bed itself. So think twice before you decide to spend this much. I mean, seriously, how long does it take you to make your bed?

adapted from www.sodahead.com

Tekst 3.

Man: How is it going at the office?

Woman: Well, it's OK, but the stuff I'm supposed to do is getting more and more tedious. You know, it's mostly about filing and archiving, nothing that could allow me to make my mark and capture my employer's attention. I'd really love to be taken on by this company after I graduate. One of the girls from my department has just got more ambitious tasks and I think I've got more skills and better qualifications than she has.

Man: Don't worry. Take my advice, do your best and remember that hard work along with dedication rarely go unnoticed.

adapted from www.totaljobs.com

Zadanie 4.

Tekst 1.

The Olympic motto is "Faster, Higher, Stronger." The winner of the 2012 Olympic marathon ran for two hours and eight minutes. If he had been racing against the winner of the 1904 Olympic marathon, he would have won by nearly an hour and a half. Now we all have this feeling that we're somehow just getting better as a human race, inevitably progressing. But it's not like we've evolved into a new species in a century. The bodies of sportspeople remain

pretty much the same. So what's going on here? What's really behind this march of athletic progress?

adapted from *www.ted.com*

Tekst 2.

Woman: What changes should we expect when growing up?

Man: Well, life gets more complex when you're a teen. On top of all of the emotional and physical changes you go through, there are more choices and decisions to make and more stress. When you were a little kid, your parents took care of things like scheduling your doctors' appointments and getting your prescriptions. Now that you're getting older, you may be expected to make more daily decisions yourself and take on more responsibility for your health. It's all part of becoming an adult and taking charge. But that does not mean that you will be left without any help. When you feel you are losing control, find someone to talk to; someone who is knowledgeable but at the same time trustworthy. Friends or parents can be helpful. You can always talk to your doctor as well.

adapted from *http://teenshealth.org*

Tekst 3.

Man: Susan, you don't seem to be eating your chocolate with suitable appreciation.

Woman: Why should I, John? It's just a piece of chocolate.

Man: Because it's a decadent treat that may soon be in short supply.

Woman: You must be kidding.

Man: No, I'm serious. The chocolate manufacturers have calculated we're consuming cocoa at a faster pace than farmers can grow it.

Woman: But surely if there is bigger demand for cocoa, more of it is produced, isn't it?

Man: I don't think so. Apparently, there's been a massive reduction in supply because of a prolonged drought in West African countries. That's where the vast majority of the world's cocoa is produced.

Woman: Oh, so do you think cocoa prices will rise in the future?

Man: It's highly likely. Anyway, make sure to savour every piece of your chocolate, like it's your last one!

Woman: You bet I will and you don't be so smart!

adapted from *www.washingtonpost.com*

Zadanie 6.

Interviewer: Our guest today is Justin Carmack. He's a true nomad. Three years ago he hit the road and literally hasn't returned home! Justin, what do you love most about travelling?

Justin: Freedom. I'm now free to wake up in any corner of the Earth, at any time of day I want.

Interviewer: You've been on the road for almost three years. What made you choose this lifestyle?

Justin: I was at university studying Marine Biology when I got the chance to go to South Africa for a Christmas break with the University's Outdoor Program. It was the first Christmas I'd spent away from my parents, so I thought I'd feel homesick. From the very moment the trip began I was happier than I'd ever been. Near the end of the trip I began having sleepless nights and finally made up my mind. I told my fellow students that I wasn't going home with them. Most of them thought I was insane to stay in Africa alone with little money. I called my parents and they warned me about the crime rate in Africa. But my professor accepted my choice without any hesitation. So, over the phone, I found someone to take over my apartment, store my stuff, and cancel my appointments. I started heading north from Cape Town with little money and found work and accommodation at a hostel in Mozambique. Working in hostels turned into a trend which has taken me all over the world.

Interviewer: Is the money you earn sufficient? How can you afford to travel so far with so little money?

Justin: Well, from society's point of view, I can't. But once people have money, they are so tied down by either work or kids that they can't get away from that mind set. It takes very little money to actually travel. 'Travel' just means to go to new and different countries and see new things. Travel doesn't have to be synonymous with luxury. I traded five star hotels for ratty hostels, camping and couchsurfing; luxury flights and cruises for long haul buses, trains and hitchhiking. I hit the road, no matter how much money I have. When I run out, I always find work in hostels or bars. And I'm fine.

Interviewer: What do you dislike about long-term travel?

Justin: A few things! 5-minute friends. Saying goodbye all the time. I used to love one thing – instead of people asking what I do, people now ask where I've been, where I'm going, where I'm from. I used to love it, but now I've gone off it. I've answered it so many times it's worn out. Some days, in my more cynical moments, I feel like saying "we won't know each other tomorrow, so what's the point?" When you're on the road, lasting relationships are hard to keep. However, I'm never tired of travelling.

Interviewer: How would you encourage people to become real travellers?

Justin: Give everything a chance. Just let go of fears and forget what you've heard about a place. Go somewhere and totally immerse yourself in the culture. Close-mindedness is your worst enemy.

adapted from www.mappingmegan.com

Zadanie 7.

Interviewer: We've recently observed a new social and artistic phenomenon – *cosplay*. I've asked Tessa, a talented cosplayer, to introduce us to the world of *cosplay*. Welcome to our programme. Let me ask you the first question: what is *cosplay*?

Tessa: Hello. The word *cosplay* means just *costume play*. It's a kind of performance art which originated in Japan. Unlike other Japanese art styles *cosplay* is quite a recent tradition. Its participants wear costumes and fashion accessories to represent characters from manga, comic books or video games. Lately, the popularity of *cosplay* has expanded to mainland Asia, then to America and Europe. Cosplayers usually present their costumes at conventions or local and international contests. That's where the most impressive costumes are noticed and rewarded. For me, *cosplay* is just a new art form, exciting both to create and watch.

Interviewer: What inspires people to dive into *cosplay* then?

Tessa: People *cosplay* for numerous reasons. Some like making costumes and dressing up so the performance aspect matters most to them. Others want to make a tribute to the creators of fantasy books and games and think the best way to do that is with a *cosplay*. In my case it was the love of video games that really inspired me to dive into *cosplay*. I've always loved the heroes and creatures I played in video games. Just pretending to be them seemed like great fun to me. Once I actually went to a convention and tried *cosplaying* for the first time, I got fascinated with the entire process and all those people, ready to help the novices and share their knowledge with them.

Interviewer: You've created a few costumes so far. What materials do you use to make them?

Tessa: I've created six costumes for myself and three for other cosplayers. Now I'm in the process of making two more. When I make a new costume, I try to replicate a character's costume as authentically as I can. I usually use thermoplastics – specifically Worbla. It's the best material to make armour, props, costume accessories, basically anything that needs to be solid. The first *cosplay* I ever made is Midna from *The Legend of Zelda*. It's still my favourite but I wish I had done some elements of her dress differently. If I have time, I'll redesign it a bit.

Interviewer: What advice would you give to those who want to *cosplay*?

Tessa: First, trust your instincts, don't hesitate – pick instantly the character you connect with and love most. It will be a lot more fun that way. Secondly, if

you're going to make your cosplay, be prepared for things to go wrong at the beginning. I know it can be very intimidating to start a cosplay, especially if you've never done it before, but don't get discouraged. If you don't know how to do something, find a proper tutorial that will teach you how to make things. There are many of them online. And remember, you are the only person who has to like your cosplay. A lot of people like to criticize others for their cosplay choices, but never let their negativity get you down.

Interviewer: Thank you, Tessa

adapted from www.adafruit.com

Zadanie 8.

Interviewer: Thank you, Jill, for joining us in the studio today. You've been a successful marathon runner for a few years now. How did it start?

Jill: You could say that I've always been a runner, but at the age of 20 I decided to get competitive with long distance running. In the beginning, running for me was all about speed and winning. I remember my first (and worst) marathon. I made all the rookie mistakes! First, I started off way too fast. Then I waited until I felt thirsty before drinking at the water stops. I also wore new shoes that turned out to be really uncomfortable! It was agony! When I look back, I kind of laugh at myself. Later, things became different. I didn't try to be as competitive anymore. I realized I loved another aspect of running – the pure pleasure of being outdoors.

Interviewer: Do you have any special method of preparing for marathons?

Jill: Yes, surprisingly, most of my running is really easy. I've done a lot of reading and I follow the philosophy of the famous coach, Arthur Lydiard, who is considered the father of the marathon movement and training. He basically invented *interval training*. The simplest way of putting it is that most of the distance I cover, not all of it, is done at a really easy pace. Normally, in the race I run a mile in 6 minutes. During my training runs my pace is closer to a nine-minute mile. The last part of the distance is a sprint. My whole training involves interval training three times a week. It's the best way to strengthen the running muscles and to improve my stamina.

Interviewer: Marathon runners, surely, get a lot of injuries. How do you prevent them?

Jill: I personally don't get a lot of injuries. Part of it is somewhat genetic – I am blessed with some sort of a runner's body. But my advice to help prevent injury is: get enough sleep and rest and follow a strength training programme. It can be a simple 20-minute full-body routine workout two or three times a week. Oh, and I also recommend an ice bath for any run longer than 10 miles. It helps to flush harmful metabolic waste out of our muscles. It's good to ice the body after long runs. But I still think the best recovery is to go to sleep when you are worn out after running.

Interviewer: But if you get injured or exhausted, how do you motivate yourself to run again?

Jill: I stay motivated with quotes from famous sportspeople. In fact, I'm a quote freak. I put little note cards with my favourite quotes in my car or on my bathroom mirror. One of them says: "Being defeated is often a temporary condition. Giving up is what makes it permanent." I also have a vision board. On this board I have my business and fitness goals along with photos of the things that I enjoy as much as running: soccer, family, good food, etc. The board is placed in my room so I am reminded to keep working hard every day. Besides, though we never train together, I'm constantly motivated by my husband – a marathon runner as well.

Interviewer: Jill, thank you for the interview

adapted from www.thepeacefulrunner.com; <http://theweek.com>

Zadanie 10.

Wypowiedź 1.

The first hurricane I remember was named Carla. My parents decided to throw a hurricane party for the adults and while they were inside playing cards, the kids were outside running wild. It was scary, but at the same time exciting playing outdoors while the clouds grew dark and swirly. The wind began to howl and something in the air made us feel wild and free. We waded in the ditches, but when the lightning began to strike dangerously close, my mother told us to come in. Despite the feeling of fear in the air, it was exciting and we all remained in high spirits. I found it fascinating to see what the storm was doing outside.

Wypowiedź 2.

It was a hot, steamy day. I forgot to bring my soccer shoes, so the coach made me play goalie in sandals. From where I stood I had a perfect view of the thunderclouds. The longer the game went on, the darker the sky got. By half-time it was pouring and the lightning strikes were so close that the referee stopped the game. I was crammed with my teammates in a canvas tent by the side of the field waiting for the storm to pass when we saw a twister starting at the bottom of the clouds. Before we realized what was happening, a tornado was spinning fast towards the ground. We were stunned how quickly everything happened. Fortunately, nobody was hurt but my teammate got lost when we started to run into hiding. When I found him, he was alright but really scared.

Wypowiedź 3.

I was 10 years old then, and delighted to be enjoying the winter break from school. The snow fell very quickly. Each hour another inch of snow fell, building up rapidly. By the morning of the 24th, our car was buried in the driveway, and snow was piled up against the doors of the house. As the amount of snow increased dramatically, my sister and I couldn't resist jumping off the roof of our garage into giant snowdrifts. When my mom got wind of this activity, we were quickly steered inside and got a major scolding.

Wypowiedź 4.

That morning, the weatherman on the radio warned the listeners about strong thunderstorms moving east across New York City. Shortly before 7:00 a.m. the western sky was dark and deep booms rumbled through the air. This was really going to be a big one! At 7:10 a.m. the angry dark cloud was almost upon me. Then it hit. The explosive force of the thunder nearly knocked me off my feet. I couldn't tell if my house had been hit. I turned toward the front

door and paused briefly to see if the house was on fire. When the storm ended, I saw that lightning had completely destroyed the houses on both sides of ours. The view made me horrified. I felt worried about my neighbours but fortunately they all safely returned home.

adapted from www.eo.ucar.edu

Zadanie 11.

In the summer, hundreds of hitchhikers hit the road! Today we're listening to four people talking about this way of travelling.

Wypowiedź 1.

I love hitchhiking and have been just about everywhere. It doesn't matter if I just want to go to a nearby town to have a party or to hitch all over a foreign country. Hitching isn't only the cheapest means of transport but also the most sociable one. I'm interested in meeting people from different social backgrounds. The friendly atmosphere in a car guarantees interesting conversations. I've travelled for years and I've fought to break down some of the prejudices people have against hitchhikers, though I'm amazed at frequent violations of basic safety rules among some hitchhikers. I've seen people hitchhiking along motorways! It is such conduct that creates a negative image of our kind.

adapted from www.hitch-hiking.org

Wypowiedź 2.

Some people think hitchhiking is dangerous. Every now and then the newspapers print horror stories about people who disappeared hitchhiking or the embarrassing behaviour of some hitchhikers. But newspapers hardly ever choose happy stories. From my point of view, hitchhiking isn't hazardous. You just have to stick to some safety rules. I always remind my children to wear their most valuable possessions on their body, especially their passport, wallet and mobile phone, and to call me regularly whenever they're on the road. Hitchhiking gives them a chance to talk to people from all possible walks of life. I'm astonished at the variety of people you encounter when you hit the road. They are from all age groups and from all social and cultural environments.

adapted from <http://wandrilymagazine.com>

Wypowiedź 3.

Driving a lorry for hours along the highway can be tiresome, so nice company can be a big help to us, bored drivers. I genuinely appreciate having someone to talk to, it doesn't matter whether it's male or female. That's why I always give hitchhikers a lift. Besides, I feel great when I can help someone. I've never seen carelessly stupid hitchhikers some people tell stories about. It really annoys me to hear such unjust comments about them. In my opinion, hitchhikers have good manners and are never rude.

adapted from <http://wol.jw.org>

Wypowiedź 4.

The first problem with hitchhikers is that they sometimes obstruct traffic if they stand in the road trying to flag down a ride. As a policewoman, I haven't noticed careless behaviour among those I've seen on the road because when they see the police they try to act according to the traffic rules. But I've heard many stories from truck drivers who pick up hitchhikers. When they tell me how some hitchhikers eat their sandwiches or ask them for coffee or money, I'm really shocked. It must be the reason why some drivers don't judge them well.

adapted from www.outback-australia-travel-secrets.com

Zadanie 12.**Wypowiedź 1.**

Our education ranks 20th in the world for math, science and reading. Countries that are better than us do not put as much emphasis on sports. I think our children are no different from students in other countries and are fully capable of being the best in the world if they put as much effort into school as they do into sports. We need to realise that school is an environment for education, not for training athletes. If students want to participate in sports activities, they are free to do so outside of school. Therefore, educational authorities ought to stop wasting public funds on something like sports and replace them with more essential courses in the curriculums.

Wypowiedź 2.

Being homeschooled, I missed one thing the most – sports. Although the guidelines set up by the local school authorities clearly stated that physical education was a vital part of the curriculum, I wasn't allowed to take part in public school sports classes. Now my kids are homeschooled and they are also deprived of the opportunity to use swimming pools, tennis courts or sports halls. That's totally unacceptable. I pay taxes into the school district where we live just like everybody else, and that money helps fund a variety of sports programmes. It's about time homeschooled kids took advantage of them.

Wypowiedź 3.

I've been playing basketball since high school and I hope to turn professional next year. I realise it means earning quite a lot, but it gets on my nerves when I constantly hear that there is too much money in professional sports. But whose fault is it that people are willing to buy a ticket to a basketball game for 500 dollars just to have fun? It must be said loud and clear that it's the fans who continue to pay huge sums of money for plain recreation. If they were unwilling to do so, professional players wouldn't be swimming with money. To me, winning a trophy for my school is as rewarding as playing in a professional team.

Wypowiedź 4.

I'm sure many students would love to see extreme sports included in their school curriculums since they want to release stress and anxiety and feel an adrenaline rush. However, they fail to take the downsides into account. When schools make white-water rafting or canyoneering available to students, they'll also take on the responsibility for any accidents that might occur. The insurance needed to have such activities at school would be significantly more expensive than what is paid for typical sports. And most schools can't afford it. I believe there are more important things schools should spend money on.

adapted from *www.debate.org*

6. Rozwiązania i komentarze do zadań

Rozwiązania do zadań ze wskazówkami (zadania: 1., 5., 9., 13., 17., 21., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32.) znajdują się w rozdziałach 1.–3.

Zadanie 2.

2.1. B

2.2. A

2.3. A

W zadaniu 2.1. poprawną odpowiedzią jest B. Tytuł oddaje ogólną myśl tekstu, a więc powinien nam powiedzieć, o czym jest cały tekst. Wypowiedź ta została nadana w radiu z powodu wypadku – niebezpiecznego spotkania człowieka z krokodylem. Odpowiedź A jest niepoprawna, ponieważ w tekście nie ma mowy o akcji ratowania zwierząt, tylko o ich liczeniu z powodu częstszego niż wcześniej pojawiania się krokodyli na terenie parku narodowego. Odpowiedź C jest również niepoprawna, ponieważ tekst nie sugeruje, że krokodyle są gatunkiem zagrożonym wymarciem.

W zadaniu 2.2. prawidłową odpowiedzią jest A. Tylko w tym przypadku mężczyzna podaje dane oparte na badaniach. Wyraźnie mówi: *According to the latest data, only one third of them will be able to get it, just as it was the year before.* W opcji B pomimo, że zawiera ona wartości procentowe, mężczyzna wyraża opinię, ponieważ używa zwrotu: *in my opinion...*, więc jest to niepoprawna odpowiedź. Odpowiedź C jest również niepoprawna, ponieważ mężczyzna mówi: *I would say that only about 15% of the young will get their dream jobs,* czyli przypuszcza, ile procent młodzieży dostanie pracę marzeń. Przypuszczenie nie może być uznane za fakt.

W zadaniu 2.3. prawidłową odpowiedzią jest opcja A. W tym zadaniu należało zrozumieć, co robi lub kogo przedstawia osoba, która podaje ten komunikat. Osoba mówiąca przedstawia znany duet grający muzykę country. Informuje, że te osoby są jurorami programu *the Mississippi County Talent Competition*, a następnie mówi, że najpierw zaśpiewają piosenkę, a następnie zaprosi te osoby, aby z nimi porozmawiać. Ten fragment wskazuje, że celem tej wypowiedzi jest przedstawienie uczestników, którzy wezmą udział w programie typu talk show.

Zadanie 3.

3.1. B

3.2. C

3.3. C

W zadaniu 3.1. mówiący wyraża swoją opinię, używając zwrotu: *To my mind, this may be caused by a shift in attention*, więc prawidłową odpowiedzią jest opcja B. Opcje A i C odnoszą się do faktów, ponieważ w przypadku odpowiedzi A mówiący powołuje się na wyniki ankiety, a w przypadku odpowiedzi C mówiący przedstawia obiektywną informację o wyborach dokonanych przez konsumentów.

W zadaniu 3.2. prawidłową odpowiedzią jest opcja C. Fragment: *So think twice before you decide to spend this much. I mean, seriously, how long does it take to make your bed?* wskazuje, że mówiący wyraża wątpliwość, czy warto kupić to łóżko.

W zadaniu 3.3. prawidłową odpowiedzią jest opcja C. Na podstawie tekstu można wywnioskować, że rozmówczyni jest praktykantką. Wskazuje na to następujący fragment: *I'd really love to be taken on by this company after I graduate.* Opcje A i B nie są dobrymi

odpowiedziami, ponieważ w wypowiedzi nie pojawiają się informacje wskazujące na pełnienie funkcji dyrektora, czy doradcy w firmie.

Zadanie 4.

4.1. C

4.2. C

4.3. A

W zadaniu 4.1. poprawna jest odpowiedź C. Osoba mówiąca rozpoczyna swoją wypowiedź od stwierdzenia, że współcześni sportowcy wcielają w życie olimpijskie motto, które brzmi „Szybciej, wyżej, mocniej”. Następnie wspomina o osiągnięciach współczesnych sportowców i podsumowuje pytaniem, co stoi za tak szybkim postępem. Czyli wypowiedź jest o postępie w osiągnięciach sportowców. Odpowiedź A nie jest poprawna, gdyż osoba mówiąca jedynie wspomina o zwycięzcach pierwszych olimpiad, jednak nie wskazuje przyczyn ich zwycięstw. Odpowiedź B nie jest prawidłowa, ponieważ osoba mówiąca nie sugeruje, że mamy do czynienia z jakimikolwiek zmianami, które zachodzą w organizmach sportowców.

W zadaniu 4.2. poprawna jest odpowiedź C. Osoba mówiąca najpierw przedstawia problemy, które czekają młodych ludzi w wieku dojrzewania, a następnie stwierdza: *But that does not mean that you will be left without any help. When you feel you are losing control, find someone to talk to; someone who is knowledgeable but at the same time trustworthy.* Odpowiedź A nie jest poprawna, gdyż osoba mówiąca nie bagatelizuje obaw nastolatków związanych z dorastaniem, mówi o nich w sposób neutralny. Odpowiedź B nie jest właściwa, gdyż w wypowiedzi nie znajdziemy krytyki nastolatków za brak odpowiedzialności, a mamy jedynie stwierdzenie faktu, że nastolatki powinny brać odpowiedzialność za swoje zdrowie.

W zadaniu 4.3. poprawna jest odpowiedź C. W tekście poszukujemy faktu, a więc stwierdzenia, które nie jest wyrażone jako opinia kogoś z rozmówców. O fakcie mówi nam zdanie: *The chocolate manufacturers have calculated we're consuming cocoa at a faster pace than farmers can grow it.* Wskazuje na to czasownik *calculate*. Zdania korespondujące z opcjami odpowiedzi B i C: *But surely if there is bigger demand for cocoa, more of it is produced, isn't it?* i *Oh, so do you think cocoa prices will rise in the future?* są opiniami wyrażonymi poprzez pytania. Jeden z rozmówców pyta o opinię drugiego.

Zadanie 6.

6.1. C

6.2. C

6.3. B

6.4. D

6.5. B

W zadaniu 6.1. prawidłową odpowiedzią jest opcja C. Na pytanie dziennikarza: *What made you live this lifestyle?*, Justin odpowiada: *I got the chance to go to South Africa for a Christmas break with the University's Outdoor Program*, a zatem inspiracją dla podjęcia wędrownego stylu życia była wycieczka naukowa do Południowej Afryki. Sam fakt studiowania biologii morza nie stanowił bezpośredniej inspiracji do zmiany stylu życia. Brak też informacji o zachęce ze strony rodziców, czy inspiracji ze strony kolegów ze studiów.

W zadaniu 6.2. prawidłową odpowiedzią jest opcja C. Profesor Justina zaakceptował jego decyzję niezwłocznie: *my professor totally accepted my choice, without any hesitation.* Wszystkie pozostałe opcje odpowiedzi odnoszą się do innych osób. To rodzice Justina ostrzegli go przed zagrożeniami (odpowiedź A), on sam znalazł pracę i zakwaterowanie

w hostelu (odpowieź B), zaś uczucie zdumienia odnosi się do jego kolegów ze studiów a nie do profesora (odpowieź D).

W zadaniu 6.3. prawidłową odpowiedzią jest opcja B. O tym, iż Justin oszczędza na transporcie i zakwaterowaniu dowiadujemy się z fragmentu: *I traded five star hotels for ratty hostels, camping and couchsurfing; luxury flights and cruises for long haul busses, trains and hitchhiking.*

W zadaniu 6.4. prawidłową odpowiedzią jest opcja D. Odpowiadanie wciąż na te same pytania nie sprawiło problemu Justinowi w przeszłości, ale obecnie ma tego dość: *now I have mixed feelings. I've answered it so many times it's worn out.* Odpowiedź A jest nieprawidłowa, jako że Justin nie jest nigdy zmęczony podróżami: (*I'm never exhausted of travelling*). Justin nie wspomina powitań (odpowieź C), ale pożegnania jako negatywny aspekt podróży. Nie mówi też o tęsknocie za starymi przyjaciółmi (odpowieź B), ale o nietrwałych relacjach międzyludzkich: (*5- minute friends*).

W zadaniu 6.5. prawidłową odpowiedzią jest opcja B, ponieważ cała rozmowa dotyczy istoty wędrownego stylu życia (sposoby podróżowania, zakwaterowania, zarabiania na życie, odczucia z nim związane). W nagraniu nie są omawiane trudy związane z wędrownym stylem życia (odpowieź A), wspólne cele podróży wybierane przez wędrowców (odpowieź C), ani też problemy związane z pieniędzmi i pracą (odpowieź D). Wprawdzie tym ostatnim rozmówca poświęca sporo uwagi, ale ani znalezienie pracy, ani zdobywanie pieniędzy nie stanowią dla niego problemu.

Zadanie 7.

7.1. B

7.2. A

7.3. C

7.4. D

7.5. B

W zadaniu 7.1. prawidłową odpowiedzią jest opcja B. Tessa stwierdza, że kostiumy są pokazywane na lokalnych i międzynarodowych konkursach, gdzie nagradzane są te najbardziej wyjątkowe: *Cosplayers usually present their costumes at conventions or local and international contests. That's where the most impressive costumes are noticed and rewarded.* Wskazuje to na współzawodnictwo w *cosplay*.

W zadaniu 7.2. odpowiedź A jest prawidłowa, bo dotyczy osobistych przyczyn, dla których Tessa zaczęła tworzyć kostiumy. Tessa zawsze dobrze się bawiła, wcielając się w ulubione postaci z gier video: *In my case it was the love of video games that really inspired me to dive into cosplay. I've always loved the heroes and creatures I played in video games. Just pretending to be them seemed like great fun to me.*

W zadaniu 7.3. odpowiedź C jest poprawna. Tworząc kostium, Tessa stara się dokładnie i szczegółowo odtworzyć jego wygląd: *When I make a new costume, I try to replicate a character's costume as authentically as I can.*

W zadaniu 7.4. odpowiedź D jest poprawna. Tessa mówi, że początki mogą być trudne, ale nie należy się poddawać: *Secondly, if you're going to make your cosplay, be prepared for things to go wrong at the beginning. I know it can be very intimidating to start a cosplay, especially if you've never done it before, but don't get discouraged.*

W zadaniu 7.5. odpowiedź B jest prawidłowa. Całość wypowiedzi Tessy dotyczy *cosplay*, czyli hobby, które sprawia jej przyjemność i z którym chce zapoznać słuchaczy. Tessa je definiuje, podaje motywację ludzi uprawiających *cosplay*, opisuje proces tworzenia

kostiumów oraz daje rady nowicuszom. Odpowiedzi A, C i D są nieprawidłowe. Tessa wspomina o spotkaniach fanów, ale nie recenzuje żadnego z nich. Mówi o tym, że *cosplay* jest nowym hobby, które staje się popularne, ale nie wskazuje ona znanych osób jako szczególnie zainteresowanych tym sposobem spędzania wolnego czasu. W tekście nie ma też mowy o żadnych badaniach naukowych dotyczących przyczyn popularności *cosplay*.

Zadanie 8.

8.1. D

8.2. A

8.3. C

8.4. D

8.5. D

W zadaniu 8.1. odpowiedź D jest prawidłowa. Jill początkowo najbardziej zależało na osiągnięciu dobrej prędkości w maratonie i wygrywaniu. Jak mówi: *In the beginning, running for me was all about speed and winning.* Jednak na końcu tego fragmentu wypowiedzi Jill dodaje: *Later, things became different. I didn't try to be as competitive anymore. I realized I loved another aspect of running – the pure pleasure of being outdoors.* Wskazuje to, że zmieniło się jej podejście do biegania.

W zadaniu 8.2. odpowiedź A jest poprawna. Metodą treningową Jill jest *interval training* polegający na naprzemiennym stosowaniu różnych prędkości w czasie długodystansowego biegu. Jak mówi Jill: *most of the distance I cover, not all of it, is done at a really easy pace. Normally, in the race I run a mile in 6 minutes. During my training runs my pace is closer to a nine-minute mile. The last part of the distance is a sprint.*

W zadaniu 8.3. odpowiedź C jest prawidłowa. Jako sposób na uniknięcie kontuzji Jill proponuje: *... get enough sleep and rest*, a później jeszcze dodaje: *But I still think the best recovery is to go to sleep when you are worn out after running.* Jill wspomina także o kąpielach lodowych, ale nie zaleca ich po każdym biegu, a jedynie po tych dłuższych niż 10 mil; mówi też o programie ćwiczeń, ale nie są one ograniczone do wzmacniania mięśni i są zalecane przez nią 2-3 razy w tygodniu a nie codziennie.

W zadaniu 8.4. poprawna jest opcja D. Jill wymienia kilka sposobów motywowania się do dalszego wysiłku. Jednym z nich jest tzw. *vision board*. Jill stwierdza: *On this board I have my business and fitness goals along with photos of the things that I enjoy as much as running: soccer, family, good food, etc. The board is placed in my room so I am reminded to keep working hard every day.*

W zadaniu 8.5. odpowiedź D jest prawidłowa. Jill przedstawia różne aspekty swojej kariery jako biegaczki długodystansowej. Z wywiadu dowiadujemy się między innymi o początkach jej kariery, metodzie treningowej, sposobach unikania kontuzji oraz motywowania się do dalszego wysiłku. Rozmowa nie dotyczy ani historii biegów maratońskich, ani roli badań naukowych w sporcie. Jill nie wspomina też o poświęcaniu przez biegaczy życia rodzinnego dla kariery.

Zadanie 10.

10.1. C

10.2. D

10.3. B

10.4. A

Poprawną opcją odpowiedzi w zadaniu 10.1. jest C. Synonimicznym wyrażeniem dla: *thrilled by the view of a natural disaster* jest wyrażenie: *I found it fascinating to see what the storm*

was doing outside. Pozostałe wypowiedzi zawierają opisy zjawisk pogodowych, ale w żadnym z nich nie odnajdziemy informacji, że osoba mówiąca jest nimi podekscytowana.

W zadaniu 10.2. poprawną odpowiedzią jest D. W wypowiedzi znajdujemy zdanie: *We were stunned how quickly everything happened*, które oznacza to samo, co wyrażenie: *surprised by the speed at which a natural disaster unfolded*.

Poprawną odpowiedzią w zadaniu 10.3. jest B. Kluczowe jest odnalezienie synonimu dla wyrażenia: *was reprimanded*. Jest nim występujące w tej wypowiedzi wyrażenie *got a major scolding*.

W zadaniu 10.4. poprawna jest odpowiedź A. Parafrazą wyrażenia: *shocked to see the extent of the damage after a natural disaster* jest następujący fragment wypowiedzi: *When the storm ended, I saw that lightning had completely destroyed the houses on both sides of ours. The view made me horrified*.

Opcja odpowiedzi E nie pasuje do żadnej wypowiedzi, gdyż żadna z osób mówiących nie wspomina o uldze na wieść o bezpiecznym przetrwaniu klęski żywiołowej przez kogoś z rodziny.

Zadanie 11.

11.1. C

11.2. B

11.3. A

11.4. D

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 11.1. jest zdanie C. Zdanie w pierwszej wypowiedzi informuje o zdziwieniu mówiącego w związku z brakiem zachowania podstawowych zasad bezpieczeństwa przez autostopowiczów: *I'm amazed at frequent violations of basic safety rules among some hitchhikers. I've seen people hitchhiking along motorways!*

W zadaniu 11.2. prawidłową odpowiedzią jest zdanie B, które mówi o tym, że narrator jest zdziwiony tym, jak różne osoby spotykają na swojej drodze autostopowicze: *I'm astonished at the variety of people you encounter when you hit the road. They are from all age groups and from all social and cultural environments*.

W zadaniu 11.3. dobrą odpowiedzią jest zdanie A będące parafrazą fragmentu tekstu: *It really annoys me to hear such unjust comments about them*. To zdanie, wraz ze zdaniem poprzednim, informuje słuchaczy o irytacji mówiącego krytycznymi ocenami na temat autostopowiczów.

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 11.4. jest odpowiedź D. Następujący fragment wypowiedzi: *When they tell me how some hitchhikers eat their sandwiches or ask them for coffee or money, I'm really shocked*. wskazuje na niewłaściwe zachowanie niektórych autostopowiczów, które są zaskoczeniem dla osoby mówiącej.

Odpowiedź E nie pasuje do żadnej wypowiedzi, ponieważ żadna osoba nie mówi, że zawstydzają ją niegrzeczne komentarze autostopowiczów.

Zadanie 12.

12.1. E

12.2. D

12.3. B

12.4. C

W zadaniu 12.1. poprawna jest odpowiedź E. W wypowiedzi pojawia się sugestia o konieczności zaprzestania finansowania zajęć sportowych: *Therefore, educational authorities ought to stop wasting public funds on something like sports.*

W zadaniu 12.2. odpowiedź D jest prawidłowa. Osoba mówiąca informuje o niesprawiedliwym wykluczeniu swoich dzieci uczących się w domu z udziału w zajęciach sportowych *Now my kids are also homeschooled and they are also deprived of the opportunity to use swimming pools, tennis courts or sports halls. That's totally unacceptable.*

W zadaniu 12.3. poprawna odpowiedź to B. Osoba mówiąca zwraca uwagę na fakt nadmiernego wydawania pieniędzy przez fanów koszykówki na imprezy sportowe o charakterze rozrywkowym: *But whose fault is it that people are willing to buy a ticket to a basketball game for 500 dollars just to have fun? It must be said loud and clear that it's the fans who continue to pay huge sums of money for plain recreation.*

W zadaniu 12.4. odpowiedź C jest poprawna. W tej wypowiedzi jest mowa o wysokich kosztach, jakie musiałyby ponieść szkoły, wprowadzając do programu nauczania sporty ekstremalne. Pada stwierdzenie, że szkół nie stać na takie wydatki *And most schools can't afford it.*

Odpowiedź A nie jest zgodna z żadnym tekstem, gdyż w żadnej wypowiedzi nie pada stwierdzenie odnośnie niewystarczającego wynagradzania sportowców w szkole.

Zadanie 14.

14.1. A

14.2. C

14.3. B

14.4. C

14.1. Autor wspomina katastrofę odpowiedzialną za wyginięcie dinozaurów we fragmencie A: *They've been around since the dinosaurs and even survived the cataclysmic meteor impact that wiped out those reptiles.* W pozostałych fragmentach mowa jest wyłącznie o zagrożeniu lemurów wymarciem.

14.2. Próba powstrzymania wymierania jednego z gatunków opisana jest we fragmencie C. Chodzi o starania badaczki o ochronę lemurów na Madagaskarze: *She has been trying to bring their number back from the brink of extinction.*

14.3. Fragment B informuje o spadającej liczbie lemurów: *their populations have been gradually declining.* Czasownik *decline* jest synonimem wyrazu *decrease*.

14.4. Niezwykłe umiejętności wokalne lemurów zostały wspomniane we fragmencie C: *there are also those which let out stunningly melodic calls that echo through the jungle.* Zdanie, które pojawia się we fragmencie B: *lemurs, who aren't able to voice a complaint* nie mówi o ich zdolnościach wokalnych, ale w metaforyczny sposób informuje o niemożności wyrażenia skargi na działalność człowieka.

Zadanie 15.

15.1. B

15.2. C

15.3. B

15.4. A

W zadaniu 15.1. kluczowy element to poprawa sytuacji w miejscu, które doświadczyło dużego napływu turystów. Pasujący fragment odnajdziemy w tekście B: *After the film's release, the island was flooded with tourists and their rubbish, but now it is slowly getting back to normal after the tidal wave.*

Prawidłową odpowiedzią do zadania 15.2. jest opcja C. Wyrażenie kluczowe w pytaniu, czyli poszanowanie producentów filmowych dla wierzeń rdzennych mieszkańców znajdziemy we fragmencie: *The summits of the volcanoes were not filmed out of respect for Maori people to whom the peaks are sacred.*

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 15.3. jest opcja B. Informacje o rozczarowaniu turystów znajdziemy w zdaniu: *A major let-down for many set-jettors is that the pristine cave pool from the movie doesn't really exist, at least not within the Canyonlands National Park.*

Zadanie 15.4. mówi o warunku, który muszą spełnić turyści, aby gdzieś dotrzeć. Znajdziemy go we fragmencie A: *However, it's an isolated area and to explore it, you must be an experienced canyoneer. Otherwise, its exploration requires the assistance of a guide.*

Zadanie 16.

16.1. B

16.2. A

16.3. C

16.4. B

Aby wskazać poprawną odpowiedź do zadania 16.1., musimy odnaleźć kluczowe wyrażenia w tym zdaniu. Będą to *fit*, *educational opportunities* i *daily routine*. Pasujący fragment odnajdziemy w tekście B: *there are many mentally "idle" moments during the day when you can incorporate some studying.* W kolejnym zdaniu tego tekstu mamy przykład ilustrujący tą radę.

Istotnymi elementami zadania 16.2. są *tune in* i *early stages of learning*. Pasujące zdanie odnajdziemy w tekście A: *during the initial period of adaptation, your ear and your mind are adjusting to the sounds and the rhythm of the language.*

W zadaniu 16.3. powinniśmy zwrócić uwagę na wyrażenia *without consulting reference materials* i *strengthen your incorrect language*. Zwrot: *incorrect language* znajdziemy w tekście A, ale nie ma w nim mowy o sprawdzaniu nowopoznanych form gramatycznych. Natomiast w tekście C znajdziemy zdanie: *If you never look things up in dictionaries or other resources, you will be strongly reinforcing errors.* Wskazuje ono na to, że poprawną odpowiedzią jest C.

W zadaniu 16.4. najważniejsze elementy to *systematic practice* i *assimilate the language*. O tym mówi ostatnie zdanie w tekście B: *Through the repetition of the new material, it will become increasingly familiar, until it eventually becomes an automatic part of your language repertoire.*

Zadanie 18.

- 18.1. C
- 18.2. B
- 18.3. A
- 18.4. E

Luka 18.1. powinna być uzupełniona zdaniem C. W zdaniu poprzedzającym lukę widzimy, stwierdzenie, że dzisiaj konsumenci nie widzą różnicy pomiędzy robieniem zakupów przez Internet i w świecie realnym. Po tym zdaniu należy wstawić zdanie C, które w sposób bardziej szczegółowy wyjaśnia, że: *searching the web, browsing main street shops or hanging out at the mall – it's all the same for them*. Do tej nowej rzeczywistości nawiązuje także zdanie za luką: *To adapt to this new reality, smart business people should adjust the classic retailing truths of the past to suit present day consumer habits*.

Do luki 18.2. pasuje zdanie B, ponieważ fragment tekstu przed luką mówi nam o relacjach między sprzedającym a kupującym towary w przeszłości, natomiast zdanie B o tym, jak sytuacja wygląda obecnie. Należy zwrócić uwagę na zaimek *them*, odnoszący się do sprzedawców, o których mowa w poprzednim zdaniu. Zdanie występujące za luką łączy się ze zdaniem B, ponieważ podkreśla zmianę, której doświadczają sprzedawcy: *This shift has brought a great opportunity for sellers*.

Uzupełnieniem luki 18.3. jest zdanie A, które jest logiczną kontynuacją myśli ze zdania poprzedniego: *Nowadays, in our constantly connected world, when shoppers want to buy something, they expect to be able to use a map on their smartphones that they can click on to find their nearest store*. Mowa tu o poszukiwaniu najbliższego sklepu z danym produktem. Zdanie A mówi o poszukiwaniu konkretnego produktu już w sklepie, czyli kontynuuje myśl z poprzedniego zdania. Zdanie po luce wyraźnie podsumowuje dwa poprzednie, mówiące jak ważnym urządzeniem jest dzisiaj telefon.

Czytając fragment przed luką 18.4. dowiadujemy się, że dzisiejsi sprzedawcy w świecie wirtualnym szukają różnych możliwości dotarcia do klientów, kontaktując się z nimi indywidualnie lub grupowo. Zdanie E: *They even hire people to respond to online comments about their products or services*, łączy się ze zdaniem poprzednim przez zaimek *they* odnoszący się do *smart retailers*, o których mowa w zdaniu poprzednim. W dalszej części tekstu mamy informację o *such behaviours*, które odnoszą się do komentarzy wspomnianych w zdaniu E.

W tekście nie ma miejsca na zdanie D. Zdanie odnosi się do oddziaływania produktu na poziomie emocji, a o tym zjawisku nie ma mowy w tekście.

Zadanie 19.

- 19.1. E
- 19.2. A
- 19.3. C
- 19.4. D

Luka numer 19.1. powinna być uzupełniona zdaniem E, ponieważ poprzedzające ją zdanie: *Distraught owner, Jane Griffith, searched desperately for her beloved Sophie in rough seas near the Whitsunday Islands* wskazuje, że właścicielka szukała swojego psa. Zdanie E mówi, że pies nie został odnaleziony przez właścicielkę, a ona obawiała się, że zginął na morzu. Zdanie występujące po luce zwraca uwagę na fakt, że nie wzięła ona pod uwagę inteligencji i energii tej rasy psów.

Przed luką numer 19.2. znajduje się zdanie informujące, że pies zdołał wykorzystać wrodzone cechy. Jedną z tych cech jest nieokazywanie słabości: *no sign of weakness or fragility*. Zdanie A informujące o tym, że pies przepłynął aż 6 mil sugeruje dużą wytrzymałość zwierzęcia. Ze zdania A dowiadujemy się również, że pies dopłynął do dalekiej wyspy, a zdanie po luce mówi o tym, jak przeżył na wyspie: *Then, after reaching the shore, she successfully survived by hunting on fish and small rodents*.

Zdanie poprzedzające lukę 19.3. wprowadza informację o spotkaniu właścicielki z odnalezionym psem. Zdanie C, będące prawidłowym uzupełnieniem tej luki, przedstawia szczegóły tego spotkania. Zdanie po luce: *When she was let out, she was so excited that she almost knocked her owner over*, jest kontynuacją tego opisu.

Z fragmentu przed luką 19.4. dowiadujemy się, że prawie niemożliwe jest, żeby pies mógł przepłynąć Wielką Rafę Koralową pełną rekinów. Zdanie D podkreśla niesamowitość tego dokonania: *the account of a dog covering nearly six miles in these waters seemed incredible*. Zdanie po luce jest konkluzją wcześniejszej myśli, że pies miał szczęście.

Zdanie B nie pasuje do żadnej luki. Pomimo że odnosi się do zachowań zwierzęcia, nie jest logicznym uzupełnieniem żadnej z luk. Żaden z fragmentów przed i po lukach nie mówi o zdziczeniu Sophie ani o jej agresywnych zachowaniach.

Zadanie 20.

20.1. B

20.2. E

20.3. A

20.4. D

Luka 20.1. powinna być uzupełniona zdaniem B. W tekście przed luką mamy opisany przykład wyboru celu podróży młodzieży. W usuniętym zdaniu zwrot: *this place* odnosi się właśnie do opisanego miejsca. Dodatkowo zdanie po luce nawiązuje do wyrażenia *a group of students* poprzez zwrot: *their professor*.

Do luki 20.2. pasuje zdanie E. Fragment tekstu przed luką mówi o dwóch typach podróżników. Wyraz *former* ze zdania E nawiązuje do pierwszej z tych grup – *older travellers*, a wyraz *adolescents* jest synonimem dla drugiej grupy, czyli *younger ones*. Również zaimek osobowy *they* w zdaniu po luce odnosi się do młodych podróżników z wyjątego zdania.

Uzupełnienie luki 20.3. zdaniem A jest logicznym następstwem zdania poprzedzającego lukę i wiąże się ze zdaniem po luce. W zdaniu poprzedzającym lukę jest mowa o mediach społecznościowych. Zdanie wstawione mówi o gromadzeniu się młodych ludzi w lobby hotelowym po zwiedzaniu na tzw. *WiFi party*. Zdanie po luce wyjaśnia, że młodzi ludzie korzystają tam z bezpłatnego Internetu, aby udostępnić zdjęcia.

Czytając fragment przed luką 20.4. dowiadujemy się, że uczestniczenie w festiwalach niesie ze sobą pewne ryzyko. Dlatego, jako uzupełnienia luki, należy poszukać zdania, które wyjaśni, jak ograniczyć to ryzyko. Takie wyjaśnienie znajdujemy w zdaniu D: *This is why it's best to go in a group when you're hitting the party scene, and stick to that group*. W zdaniu po luce mamy: *your travel companions*. Zwrot ten odnosi się właśnie do grupy, z którą dobrze jest podróżować.

W tekście nie ma miejsca na zdanie C. W zdaniu jest wzmianka o Internecie. Możemy więc zastanowić się, czy nie pasuje ono do luki 20.3. Jednak zdanie C wspomina również o ankiecie, do której nie znajdziemy żadnego odniesienia ani w zdaniu poprzedzającym lukę, ani w zdaniu po luce.

Zadanie 22.

22.1. D

22.2. B

22.3. D

22.4. B

22.5. A

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 22.1. jest opcja D. Z tekstu dowiadujemy się, że namalowane goryle wyglądały jak żywe: *The gorillas were absolutely lifelike*, co jest parafrazą opcji D: *realistic images*. Opcja A jest nieprawidłowa, ponieważ w tekście nie ma mowy o reakcji policji na namalowane graffiti. Opcja B jest również złą odpowiedzią, gdyż zdanie z tekstu: *Principal Carter was definitely going to have it removed* nie mówi, że dyrektor szkoły przyglądał się graffiti. Również opcja C jest błędna, ponieważ zdanie: *Each gorilla was at least four feet tall, and the one in the middle had a speech bubble painted over its head* mówi, że tylko jeden goryl miał domalowany komiksowy dymek.

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 22.2. jest opcja B. Autor informuje o tym, że Trent wyróżnił się z tłumu ze względu na swój wzrost: *He stood out from the crowd because of his height*, czego dowodzi zdanie w tekście: *he towered a good head above everyone else*.

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 22.3. jest opcja D. Następujące zdanie z tekstu: *Anne Brown, a spokeswoman for the Metropolitan, said that the museum officials believed that a painting found there – a small, gold-framed portrait of a woman wearing a gas mask – was hung secretly on March 13*. wskazuje na to, że prace zostały powieszony w muzeach bez pytania o zgodę. Dodatkowo potwierdza to zdanie: *The museum does not look kindly on such unauthorized additions to its walls*.

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 22.4. jest opcja B, mówiąca o reakcji pracowników muzeum na incydent, który miał tam miejsce. Akapit koncentruje się na odpowiedzi rzeczniczki muzeum, wyjaśniającej co zostało zrobione, żeby zapobiec tego typu akcjom w przyszłości. Świadczą o tym następujące fragmenty ostatniego akapitu: *a spokeswoman said, officials at the institution said, Ms. Brown added*. Opcja A jest nieprawidłowa, ponieważ w tekście pojawia się zdanie: *Asked whether the incidents raised security concerns for them, officials at the institution said that they believed that they had sufficient numbers of guards and other monitoring systems*, w którym nie ma informacji na temat potrzeby zwiększenia dyscypliny wśród pracowników ochrony w muzeum. Opcja C również jest błędna, gdyż fragment tekstu: *The guards noticed it and removed it from a wall near other paintings in the American wing, she said. Ms. Brown added that no damage had been done to the wall or to other artworks* nie mówi o żadnych konsekwencjach związanych z powieszeniem obrazu przez Banksy'ego w muzeum. Opcja D też jest nieprawidłowa. Z tekstu nie wynika, że podjęte zostały przez pracowników muzeum jakiegokolwiek działania prawne.

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 22.5. jest opcja A, ponieważ obydwa teksty są o prowokacyjnych pracach artystów tworzących graffiti.

Zadanie 23.

23.1. C

23.2. A

23.3. A

23.4. C

23.5. D

Prawidłową odpowiedzią w zadaniu 23.1. jest opcja C. Pierwszy akapit mówi, że: *The picture had been housed with some art dealer in Mayfair, before it was to be passed to the National Portrait Gallery for everyone to see.* Wynika z tego zdania, że przed włamaniem publiczność nie mogła zobaczyć obrazu. O tym właśnie jest mowa w odpowiedzi C: *The miniature painting [...] hadn't been accessible to the general public.* Zdania A i B są niepoprawne, ponieważ obraz nie był przechowywany w znanej galerii sztuki i nie został подарowany galerii narodowej przez marszanda. Zdanie D jest błędne, gdyż w miejscu przechowywania obrazu był alarm przeciwwłamaniowy, który zadziałał.

Odpowiedzią poprawną w zadaniu 23.2. jest A. W ostatnim akapicie czytamy, jak Derek czuł się, idąc z Alice na Trafalgar Square: *For the first time in years I felt that I was at the centre of things, not some sad whirling meteorite on the outskirts of space. I could feel the city acknowledge me, enclosing me within its magic walls once more.* Wskazuje to na to, że czuł się dowartościowany, że znów był w centrum uwagi. Poprawną odpowiedzią jest A.

W zadaniu 23.3. prawidłową odpowiedzią jest A. W akapicie pierwszym znajdujemy zdanie: *Leonardo painted the portrait around 1507, and it was not until the 1860s that art critics claimed it was one of the finest examples of Renaissance painting.* Czyli, obraz już był uznany przez krytyków za arcydzieło, zanim został skradziony. Natomiast zainteresowanie nim innych osób w czasie, kiedy został skradziony było niewielkie.

W zadaniu 23.4. prawidłową odpowiedzią jest C. Faktem jest, że złodziej poszedł do więzienia na krócej niż rok. W tekście mamy zdanie: *After a brief trial, Perugia pleaded guilty and was sent to jail for just eight months, which was an inappropriately light sentence.* Pozostałe opcje odpowiedzi są oparte na informacjach zawartych w ostatnim akapicie, dotyczącym teorii spiskowych związanych z kradzieżą obrazu. Są to jedynie domysły i przypuszczenia, np. *Some believed..., The New York Times speculated...,* a więc nie mogą być uznane za fakty.

Zadanie 23.5. odnosi się do obu tekstów. Prawidłową odpowiedzią jest D, ponieważ z obu tekstów wynika, że przestępcy zostali aresztowani. Oznacza to, że nie uniknęli odpowiedzialności za swoje czyny. Dowiadujemy się z tekstów, że tych kradzieży można było uniknąć, gdyby nie zawiedli strażnicy, ale nie ma mowy o tym, że przestępcom pomogli policjanci. Przestępcy nie zostali złapani na gorącym uczynku, ale dopiero po pewnym czasie. Tylko w przypadku Mony Lisy, kradzież wpłynęła na popularność obrazu, obraz z pierwszego tekstu był znaną miniaturą już w chwili kradzieży.

Zadanie 24.

24.1. D

24.2. B

24.3. C

24.4. B

24.5. D

24.1. Poprawna jest odpowiedź D. Fragment: *I usually got a ride to school with my best friend, Ben Starling, but Ben had gone to school on time, making him useless to me. 'On time' for us was thirty minutes before school actually started* informuje, że przyjaciel głównego bohatera wyjechał jak zwykle pół godziny wcześniej, a on sam wstał zbyt późno, aby pojechać z nim do szkoły. Odpowiedź A jest nieprawdziwa, ponieważ bohater opowiadania jadł śniadanie w samochodzie. Odpowiedzi B i C nie są prawdziwe, gdyż ani główny bohater, ani jego przyjaciel nie musieli się spieszyć, aby zdążyć na zajęcia.

24.2. Poprawna odpowiedź B wynika ze zdania: *I could have asked Cassie*. Główny bohater zdał sobie sprawę, że nie zapraszając Cassie stracił okazję na udział w balu. Odpowiedź A nie jest poprawna – bohater nie unikał odpowiedzi na pytanie związane z balem – odpowiedział, że nie ma z kim iść: *Besides, I don't have a date*. Odpowiedź C jest fałszywa, ponieważ bohater nie skupiał się na jedzeniu, tylko starał się trzymać miskę z płatkami w taki sposób, aby nie wypadły podczas skręcania samochodu: *I expertly angled my bowl of cereals to accommodate the g-forces*. Odpowiedź D jest niepoprawna, ponieważ bohater kontynuował rozmowę z matką, wyjaśniając: *It's not just that I don't like prom. I also don't like people who like prom*.

24.3. Poprawna jest odpowiedź C. Główny bohater cierpiał na dolegliwość związaną z nierozpoznawaniem dźwięków zwaną *tone deafness*, więc nie było szans, żeby się zakwalifikował na przesłuchaniu. Zgodnie ze zdaniem: *Being in the band was the envy of all the kids from school except for me*, odpowiedź A jest niepoprawna, gdyż wszyscy, poza głównym bohaterem, zazdrościli członkom zespołu. Odpowiedź B jest nieprawdziwa, gdyż bohater był zawiedziony faktem, że jego była dziewczyna znalazła partnera na bal: *And Suzie had decided to go to prom with Taddy Mac. 'Poor guy,' I laughed, hiding my disappointment*. Odpowiedź D nie jest poprawna, ponieważ Ben i wielu innych uczniów było bardzo entuzjastycznie nastawionych do pójścia na bal: *Ben and a whole bunch of others went absolutely nuts about the idea of going*.

24.4. Tylko odpowiedź B jest opinią z uwagi na wyrażenie *I guess*, które pojawia się na początku tekstu. Pozostałe zdania są faktami. Odpowiedź A nie jest opinią, gdyż opiera się na danych liczbowych: *Apparently, ninety-five per cent of schools have a big summer party or prom now,' says Monique Wyatt, co-founder of Myschool Proms*. Odpowiedź C jest stwierdzeniem powszechnie znanego faktu: *Prom as a concept has been brought from across the Atlantic, just as Halloween did before it, says Melanie Berry, a sociologist*. Odpowiedź D opiera się na wynikach badań: *according to Berry's research, the majority of teachers use prom as a carrot and sometimes as a stick*.

24.5. Odpowiedź D jest poprawna, ponieważ w artykule wymienione są liczne zmiany, jakie zaszły w organizacji imprez: *Students get summer jobs and start saving up in order to get their dresses and suits / students and their parents are pushing for five-star hotel venues / they are becoming popular with primary schools students who grew up with Hannah Montana*. Ponieważ autor nie wyraża swojej aprobaty dla tego nowego zjawiska w szkole, tylko je opisuje, odpowiedź A nie jest prawdziwa. Odpowiedź B nie jest poprawna, ponieważ autor artykułu odnosi się w sposób neutralny do ekstrawagancji, tylko wspomina o nich. W artykule nie ma ostrzeżenia przed nadmiernymi wydatkami przy organizacji balów, dlatego odpowiedź C jest niepoprawna.

Zadanie 33.

33.1. may have been hijacked

33.2. he would have passed / would not (wouldn't) have failed

33.3. I am (I'm) supposed to do

33.4. falls out with

W zdaniu 33.1. prawidłową odpowiedzią jest *may have been hijacked*. W zdaniu wyjściowym wyrażenie *It's highly possible* oraz czas przeszły wskazują, że powinna zostać użyta konstrukcja *may/might have happened*. Dodatkowo należy zamienić stronę czynną ze zdania wyjściowego *pirates hijacked an oil tanker* na stronę bierną.

W zdaniu 33.2. prawidłową odpowiedzią jest: *he would have passed* lub *would not (wouldn't) have failed* (trzeci okres warunkowy), ponieważ czas przeszły ze zdania wyjściowego *Josh didn't pass the final exams* jak i czas zaprzeczony: *he hadn't studied enough*, sygnalizują, że warunek dotyczy przeszłości, więc należy użyć trzeciego okresu warunkowego.

W zdaniu 33.3. prawidłową odpowiedzią jest *I am (I'm) supposed to do*, ponieważ mamy sparafrazować zdanie używając słowa *supposed*. W tej sytuacji najbliższa znaczeniowo jest konstrukcja *be supposed to do something*.

W zdaniu 33.4. prawidłową odpowiedzią jest *falls out with*, ponieważ jest to synonim do czasownika *argue* ze zdania wyjściowego. Należy pamiętać o zmianie formy czasownika z uwagi na zmianę liczby mnogiej na pojedynczą.

Zadanie 34.

34.1. not being prepared / being unprepared / not having been prepared / no preparation; Tom managed / was able

34.2. did it become clear

34.3. had passed her / the exam

34.4. not to be unpleasant

34.1. W obu zdaniach kluczowe są spójniki *even though* i *despite*. Należało zwrócić uwagę, że po spójniku *despite* występuje czasownik w formie *gerund* albo rzeczownik. Ponadto, w zdaniu wyjściowym jest przeczenie, więc należało pamiętać o wstawieniu słowa *not*. Oprócz tego, należało znaleźć synonim zwrotu *succeed in*, tak aby po luce wystąpił bezokolicznik z *to*.

34.2. W tym zadaniu jest sprawdzana znajomość tworzenia inwersji w zdaniach twierdzących. Na konieczność użycia inwersji w zdaniu głównym wskazują takie frazy jak: *only when...*, *only after...*, *only if...*, *only by...*

34.3. To zadanie sprawdza znajomość okresów warunkowych, a w szczególności tzw. okresu mieszanego, czyli drugiego i trzeciego. Zdanie główne jest w czasie teraźniejszym i odnosi się do dnia dzisiejszego *Mary must pass her exam now*. Natomiast zdanie podrzędne jest w czasie przeszłym *because she didn't take her exam in the summer*. Dlatego w parafrazie zdania musimy zastosować czas *Past Perfect*.

34.4. W tej parafrazie należy przypomnieć sobie, jaka konstrukcja gramatyczna występuje po zwrocie *advise somebody*. Ponadto należy zwrócić uwagę, że zdanie do sparafrazowania jest przeczące, więc dokonując transformacji, należy pamiętać o zachowaniu logiki zdania.

Zadanie 35.

35.1. he had ever seen

35.2. will make them change

35.3. pills ought to be taken

35.4. shouldn't have behaved

35.1. Wymagane jest użycie czasu *Past Perfect* czasownika *see* z uwagi na obecność słowa *before*. Uzupełniane wyrażenie powinno mieć szyk zdania twierdzącego, gdyż jest pytaniem pośrednim.

35.2. Czasownik *make* musi być w czasie *Future Simple*, z uwagi na wyrażenie *I'm sure* i zdanie warunkowe pierwszego typu. Ponadto, czasownik ten wymaga użycia zaimka *they* w funkcji dopełnienia oraz czasownika *change* w formie bezokolicznika bez słowa *to*.

35.3. Zaimek *these* znajdujący się przed luką wymaga zastosowania liczby mnogiej wyrazu *pill*. Czasownik modalny *ought* zawsze występuje ze słowem *to*. Po nim powinna zostać użyta strona bierna czasownika *take* w formie bezokolicznikowej.

35.4. Z uwagi na wyrażenie *last week* zdanie odnosi się do przeszłości. Czasownik modalny wymaga zatem użycia *perfect infinitive*.

Zadanie 36.

36.1. I haven't been able

36.2. will not / won't put up

36.3. had better not discourage

36.4. studying / learning foreign languages

W zadaniu 36.1. konieczne jest użycie czasu gramatycznego *Present Perfect*. Wskazuje na to zwrot *for two weeks*. W tym czasie nie możemy użyć czasownika modalnego *can*, musimy zamiast niego użyć konstrukcji *be able to*.

Zadanie 36.2. wymaga użycia czasu przyszłego. Przyimek *with* wskazuje, że musi być użyty czasownik frazowy *put up with*. Nie można użyć zwykłego czasownika *tolerate* ponieważ nie łączy się on z tym przyimkiem.

W zadaniu 36.3. należy użyć konstrukcji *had better*. Po tej konstrukcji przeczenie tworzymy przez wstawienie słowa *not* oraz podstawowej formy czasownika. Występujący po luce przyimek *from* wyklucza użycie czasownika frazowego *put off*.

W zadaniu 36.4. należy użyć formy czasownika z końcówką *-ing* po przyimku *from*.

Zadanie 37.

Przykład poprawnego rozwiązania

WE CAN HELP TOGETHER!

Have you ever wondered how easily you can help disabled people and make them cheerful? Perhaps my recent engagement in the charity organization *OLD FRIENDS*, whose aim is to make disadvantaged people's lives less bothersome and more interesting, will inspire you.

Last month I joined an organization in our town, whose members are mainly high school students. We visit sick people in their homes and help them with their routine tasks. We also spend time with them so that they feel needed and fulfilled. For instance, I visit Sophie, an elderly blind woman, twice a week. She lives alone and needs support. I do the shopping for her, prepare meals and walk her guide dog in the park. When the weather is nice, Sophie is delighted to accompany us.

Being a member of this charity organization is beneficial for me. I can learn responsibility and how to deal with disadvantaged people. Apart from being a so-called 'servant', I feel that I have become Sophie's friend. I find her a thought-provoking interlocutor. Thanks to her, I have become a more sensitive person and I am more and more aware of disabled people's needs. These meetings have influenced me so much that I have decided to study medicine in the future.

As you can see, helping other people is not difficult, and believe me, it is really needed! Do not waste a minute! Devote any free time you have and visit our charity organization. We will find a person who really needs your aid.

Artykuł jest zatytułowany.

Wprowadzenie jest zgodne z tematem. Rozpoczęcie artykułu od pytania zachęca do przeczytania go.

Pierwszy element tematu, czyli opis działalności organizacji charytatywnej, jest ujęty wieloaspektowo. W tekście opisana jest działalność charytatywna oraz obowiązki osoby, która pomaga w tej organizacji. Do jej obowiązków należy odwiedzanie niewidomej kobiety i pomaganie jej w codziennym życiu, np. wyprowadzanie psa na spacer, gotowanie oraz robienie zakupów.

Drugi element tematu, czyli wskazanie korzyści wynikających z bycia członkiem organizacji charytatywnej również został zrealizowany w sposób pogłębiony. W tekście czytamy o różnorodnych korzyściach, które wynikają z członkostwa w organizacji charytatywnej, np. uczenia się odpowiedzialności, zaprzyjaźnianie się z osobą, której się pomaga, podjęcie decyzji dotyczących przyszłej kariery.

Zakończenie artykułu jest zgodne z tematem i treścią wypowiedzi.

Zadanie 38.**Przykład poprawnego rozwiązania**

Nowadays, Polish secondary schools are setting higher and higher requirements for their students. This situation has as many advantages as disadvantages.

The bright side of such an approach is that our students are better educated and are more likely to succeed in studying at university. The more they know, the easier their studies will be for them. Also, they will have a wider choice of studies available to them. Besides, the students are more self-confident and their self-esteem is higher. Therefore, getting smarter has a very positive influence on students' well-being.

Nonetheless, as with most things in life, setting high requirements has some drawbacks too. The first one is that less talented students find it hard to keep up with such high demands. They either drop out of schools or pay a very high price for completing their secondary education. For example, they may have some health problems caused by lack of sleep or rest. What is more, nobody likes being deprived of their free time. Many students claim that too much homework kills the best years of their lives.

To sum up, the raising of requirements by schools may have both positive and negative consequences. I believe it should be well balanced so that the students feel satisfied with their level of knowledge but do not get overworked.

Teza rozprawki znajduje się na początku oraz jest zgodna z treścią polecenia i całej wypowiedzi. Autor sygnalizuje, że będzie to rozprawka przedstawiająca wady i zalety stawiania uczniom coraz wyższych wymagań przez nauczycieli w polskich szkołach.

Autor zachowuje czytelny podział logiczny i graficzny tekstu. W rozwinięciu prowadzi pogłębioną analizę obu aspektów polecenia popartą przykładami. Pierwsze zdanie drugiego akapitu sygnalizuje, że będzie w nim mowa o zaletach. Wyrażenia takie jak *also*, *besides* pozwalają w sposób czytelny wprowadzić kolejne argumenty i przykłady odnoszące się do tego aspektu.

Pierwsze zdanie trzeciego akapitu sugeruje, że będzie w nim mowa o wadach sytuacji opisaney w poleceniu. Autor umiejętnie unika powtórzeń, stosując synonimy np. *disadvantages*, *drawbacks* i *negative consequences*. W całym tekście znajdujemy wiele dowodów na wysoki stopień opanowania języka, np. *keep up with*, *deprived of*, *claim*, konstrukcje *the ... the ...* lub *to be more likely to succeed in studying*.

Zakończenie jest proporcjonalne do wstępu wypowiedzi i stanowi podsumowanie adekwatne do jej treści oraz polecenia. Autor częściowo powtarza myśl wyrażoną we wstępie, ale robi to innymi słowami. Wyraża również swoją opinię, która jest zgodna z argumentami w rozwinięciu.

Zadanie 39.**Przykład poprawnego rozwiązania**

Have you ever wanted to participate in a talent show such as 'X-Factor', 'Top Model' or 'Master Chef'? Lots of young people have because they look for a chance to be a star. In my opinion, these programmes can have both a positive and negative influence on the development of their personality and future career.

Teza rozprawki znajduje się na początku oraz jest zgodna z treścią polecenia i całej wypowiedzi. Autor sygnalizuje, że będzie to rozprawka opiniująca i że będzie rozpatrywał problem w dwóch aspektach.

To start with, taking part in these TV shows has a great impact on teenagers' character. Firstly, they become more confident and have higher self-esteem after being praised by the jury and fans. Consequently, they learn to overcome obstacles and achieve success. However, too much stress connected with such competitions, as well as extremely demanding and frequently malicious jurors might lead to nervous breakdowns or addictions. Hardly has their fame started when it comes to an end.

Autor zachowuje czytelny układ tekstu, dzieląc go na akapity. W rozwinięciu prowadzi pogłębioną analizę zagadnienia i podaje przykłady na poparcie tezy. Pierwszy element tematu, czyli wpływ programów odkrywających talenty na rozwój osobowości, jest ujęty wieloaspektowo. Wyrażenie *to start with* pomaga wprowadzić argumentację związaną z pierwszym podpunktem. Wyrażenia takie jak *firstly*, *consequently*, pozwalają w sposób czytelny wprowadzić kolejne argumenty i przykłady na poparcie tezy. Słowo *however* pozwala logicznie wprowadzić argument odnoszący się do negatywnego wpływu tych programów na rozwój osobowości.

Moreover, young people's future career could be launched by appearing in such TV programmes. First of all, they will certainly get a lot of recognition and make new contacts, which can help them fulfil their dreams. Also, adolescents might get valuable work experience, for instance, learning to perform in front of the camera or to interact with the audience. Yet, if they focus too much on pursuing their career, they may end up failing their exams and dropping out of school.

Autor przeprowadza pogłębioną analizę drugiego elementu i podaje przykłady na poparcie tezy. Drugi element tematu, czyli wpływ programów odkrywających talenty na przyszłą karierę zawodową, został ujęty wieloaspektowo. Wyrażenie *moreover* pomaga wprowadzić argumentację związaną z drugim podpunktem. Wyrażenia takie jak *first of all*, *also* pozwalają podkreślić najważniejsze argumenty. Natomiast wyrażenie *yet* ukazuje kontrast.

In conclusion, starring in a talent show seems to be every teenager's dream. Although it allows them to become more mature and develop new skills, it can also lead to numerous problems if not done with caution.

Długość zakończenia jest proporcjonalna do reszty wypowiedzi i stanowi podsumowanie adekwatne do jej treści. Autor częściowo powtarza myśl wyrażoną we wstępie, ale robi to innymi słowami. Wyrażenie *in conclusion* zapowiada podsumowanie. Natomiast wyrażenie *although* pokazuje, że opisywane zjawisko ma zarówno zalety, jak i wady.

Zadanie 40.

Przykład poprawnego rozwiązania

Dear Sir/Madam,

I am writing to you on behalf of a group of international students living in the foreign students' dormitory. I wonder if it would be possible for you to help us solve some serious problems concerning our living conditions.

Firstly, it is almost impossible to study or sleep in the evening because of the noise that other students make. I do understand that when you live in a dormitory, you will always hear some noises that other residents make. However, I think that either the walls should be renovated and thickened or a care-taker should be instructed to make students keep quiet at night.

Secondly, many students complain about the low temperature in the building. There are radiators in the rooms but the corridors are so cold and draughty that even in the rooms we have to use additional electric heaters to keep warm. I think that a care-taker should make sure that the front door and windows in the hall are closed. Additionally, installing radiators in the bathrooms and kitchens would be a good idea.

Autor użył odpowiedni zwrot rozpoczynający list formalny stosowany w przypadku, gdy adresat nie jest znany z imienia i nazwiska.

We wstępie autor listu podaje cel jego napisania. W tym przypadku jest to zwrócenie się o pomoc w rozwiązaniu jakiegoś problemu.

W rozwinięciu autor odnosi się do pierwszego elementu polecenia, przedstawiając problemy studentów mieszkających w akademiku. W każdym akapicie w sposób wyczerpujący przedstawiony jest inny problem studentów, a następnie sposób jego rozwiązania wraz z przykładami. Tym samym autor proponuje, w jaki sposób można poprawić sytuację w akademiku, czyli realizuje drugi element polecenia.

Finally, I would like to mention that the kitchens, bathrooms and corridors are very dirty. As the university does not have funds for professional staff, it would be sufficient to write down the names of the students and make them responsible for cleaning and tidying up a particular part of the dorm each day.

I hope that you will give this matter your urgent consideration to make our living conditions more comfortable.

Yours faithfully,

XYZ

Pod względem kompozycyjnym wypowiedź jest logiczna i uporządkowana dzięki użyciu takich zwrotów jak *firstly*, *secondly* i *finally*.

W podsumowaniu autor wyjaśnił, jakich działań oczekuje od adresata, ponownie nawiązując do tego, w jakim celu ten list został napisany.

Autor zastosował odpowiedni zwrot grzecznościowy kończący list formalny, który jest typowy dla sytuacji, gdy nie znamy imienia i nazwiska adresata (por. komentarz dla zwrotu rozpoczynającego.)

7. Wykaz umiejętności ogólnych i szczegółowych sprawdzanych zadaniami

Zadanie 1.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych [...] umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1.1.: 1.3) szkoła. 1.2.: 1.8) podróżowanie i turystyka 1.3.: 1.12) nauka i technika</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 1.1.: 2.1.R) oddziela fakty od opinii 1.2.: 2.5) określa kontekst wypowiedzi 1.3.: 2.1) określa główną myśl tekstu.</p>

Zadanie 2.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 2.1.: 1.13) świat przyrody 2.2.: 1.14) państwo i społeczeństwo 2.3.: 1.9) kultura</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 2.1.: 2.1) określa główną myśl tekstu 2.2.: 2.1.R) oddziela fakty od opinii 2.3.: 2.5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników).</p>

Zadanie 3.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 3.1.: 1.6) żywienie 3.2.: 1.2) dom 3.3.: 1.4) praca</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 3.1.: 2.1. R) oddziela fakty od opinii; 3.2.: 2.4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 3.3.: 2.5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników).</p>

Zadanie 4.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 4.1.: 1.10) sport 4.2.: 1.11) zdrowie 4.3.: 1.6) żywienie</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 4.1.: 2.1) określa główną myśl tekstu 4.2.: 2.4) określa intencje nadawcy/autora tekstu 4.3.: 2.1.R) oddziela fakty od opinii.</p>

Zadanie 5.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
------------------	---

Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.1) człowiek.</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru: 5.1. – 5.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje; 5.5.: 2.1) określa główną myśl tekstu.</p>
-----------------------	--

Zadanie 6.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.8) podróżowanie i turystyka</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 6.1. – 6.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje; 6.5.: 2.1) określa główną myśl tekstu.</p>

Zadanie 7.

Wymagania ogólne	<p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następującego tematu: 2.1. – 2.5.: 1.1) człowiek</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 7.1. – 7.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje 7.5.: 2.1) określa główną myśl tekstu.</p>

Zadanie 8.

Wymagania ogólne	<p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków</p>

	<p>językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następującego tematu: 8.1. – 8.5.: 1.10) sport 2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 8.1. – 8.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje 8.5.: 2.1) określa główną myśl tekstu.</p>
--	---

Zadanie 9.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 1.3) szkoła 1.4) praca 2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 9.1 – 9.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 10.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.13) świat przyrody 2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru. 10.1. – 10.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 11.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych,</p>
------------------	---

	<p>ortograficznych[...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.8) podróżowanie i turystyka</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru.</p> <p>11.1. – 11.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 12.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p>Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.3) szkoła</p> <p>1.10) sport</p> <p>2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru.</p> <p>12.1. – 12.4.: 2.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 13.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p>Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych[...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.4) praca</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie).</p> <p>13.1. – 13.4.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 14.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.13) świat przyrody</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie): 14.1 – 14.4.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 15.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 1.8) podróżowanie i turystyka 1.5) życie rodzinne i towarzyskie</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 15.1. – 15.4.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 16.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.3) szkoła</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 16.1. – 16.4.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje.</p>

Zadanie 17.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.4) praca</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie): 17.1. – 17.4.: 3.6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.</p>

Zadanie 18.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.7) zakupy i usługi</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 18. – 18.4.: 3.6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.</p>

Zadanie 19.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.13) świat przyrody</p> <p>3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie).</p>

	19.1 – 19.4.: 3.6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.
--	---

Zadanie 20.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.8) podróżowanie i turystyka 3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 20.1. – 20.4.: 3.6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.

Zadanie 21.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.10) sport 3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 21.1.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje 22.2.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje 23.3.: 3.1) określa główną myśl tekstu 23.4.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje 23.5.: 3.4) określa intencje nadawcy/autora tekstu.

Zadanie 22.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów:

	<p>1.9) kultura 1.14) państwo i społeczeństwo 3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie) 22.1 – 22.3.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje 22.4.: 3.2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu 22.5.: 3.4) określa główną myśl tekstu.</p>
--	---

Zadanie 23.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych[...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.9) kultura 1.14) państwo i społeczeństwo 3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie). 23.1. – 23.3.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje 23.4.: 3.1.R) oddziela fakty od opinii 23.5.: 3.1) określa główną myśl tekstu.</p>

Zadanie 24.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). II. Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.3) szkoła 3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie): 24.1. – 24.3.: 3.3) znajduje w tekście określone informacje; 24.4.: 3.1R) oddziela fakty od opinii; 24.5.: 3.4) określa intencje nadawcy/autora tekstu.</p>

Zadanie 25.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.2) dom 25.1. – 25.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 26.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.13) świat przyrody 26.1. – 26.4.: 1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 27.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.6) żywienie 26.1 – 26.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 28.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 1.11) zdrowie 1.12) nauka i technika 28.1. – 28.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 29.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.4) praca 29.1. – 29.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 30.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.9) kultura 30.1. – 30.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 31.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następujących tematów: 1.5) życie rodzinne i towarzyskie 1.9) kultura 31.1 – 31.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 32.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.13) świat przyrody 32.1. – 32.4.: 1. Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 33.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	33.1 – 33.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 34.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	34.1 – 34.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 35.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).
Wymagania szczegółowe	35.1 – 35.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).

Zadanie 36.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). V. Przetwarzanie wypowiedzi. Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego [...].
Wymagania szczegółowe	36.1 – 36.4.: 1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) 8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: 36.1 – 36.4.: 3) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polskim.

Zadanie 37.

Wymagania ogólne	I. Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]). III. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].
Wymagania szczegółowe	1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu: 1.14) państwo i społeczeństwo 5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne [...] bogate i spójne pod względem treści:

	<p>5.1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności</p> <p>5.7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów</p> <p>5.5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia</p> <p>5.2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu</p> <p>7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego [...] w sytuacjach formalnych i nieformalnych:</p> <p>IV.1.R 7.3) przedstawia opinie i argumenty; odpiera argumenty przeciwne</p> <p>12. Uczeń stosuje [...] strategie kompensacyjne [...] w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu</p> <p>13. Uczeń posiada świadomość językową [...].</p>
--	--

Zadanie 38.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p>Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]).</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...]</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.3) szkoła</p> <p>5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne [...] bogate i spójne pod względem treści:</p> <p>IV.1.P 5.4) relacjonuje różne wydarzenia z przeszłości;</p> <p>IV.1.P 5.5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy, uczucia;</p> <p>IV.1.P 5.7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów;</p> <p>IV.1.P 5.12) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze;</p> <p>IV.1.P 5.13) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.</p> <p>7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego [...] w sytuacjach formalnych i nieformalnych:</p> <p>IV1.R 7.3) przedstawia opinie i argumenty, odpiera argumenty przeciwne</p> <p>IV1.R 7.5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych</p> <p>12. Uczeń stosuje [...] strategie kompensacyjne [...] w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.</p> <p>13. Uczeń posiada świadomość językową [...].</p>

Zadanie 39.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p>Zdający posługuje się miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)</p>
------------------	--

	<p>[...].</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.1) człowiek</p> <p>1.4) praca</p> <p>1.9) kultura</p> <p>5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne [...] bogate i spójne pod względem treści:</p> <p>5.5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia;</p> <p>5.8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość</p> <p>5.10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości</p> <p>5.13) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.</p> <p>7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego [...] w sytuacjach formalnych i nieformalnych:</p> <p>7.2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia;</p> <p>7.6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się i sprzeciwia;</p> <p>7.3R) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne;</p> <p>7.5R) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych;</p> <p>7.6R) wysuwa i rozważa hipotezy.</p> <p>12. Uczeń stosuje [...] strategie kompensacyjne [...] w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu;</p> <p>13. Uczeń posiada świadomość językową [...].</p>

Zadanie 40.

Wymagania ogólne	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p>Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>Uczeń tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].</p>
Wymagania szczegółowe	<p>1. Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych [...]) w zakresie następującego tematu:</p> <p>1.1) człowiek</p> <p>1.2) dom</p> <p>1.3) szkoła</p> <p>5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne [...] bogate i spójne pod względem treści:</p> <p>5.1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności</p>

	<p>5.2) opisuje wydarzenia życia codziennego i komentuje je;</p> <p>5.3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości</p> <p>5.4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości</p> <p>5.5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia</p> <p>5.7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów</p> <p>5.9) opisuje doświadczenia swoje i innych.</p> <p>7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego [...] w sytuacjach formalnych i nieformalnych:</p> <p>7.6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia innych, zgadza się i sprzeciwia</p> <p>R 7.3) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne</p> <p>7.5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych</p> <p>12. Uczeń stosuje [...] strategie kompensacyjne [...] w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu</p> <p>13. Uczeń posiada świadomość językową [...].</p>
--	--